

**Archeologische Rapporten Oranjewoud
2011/26**

Bureauonderzoek ten behoeve van de herontwikkeling
van 5 locaties in Vught, gemeente Vught (N.Br.)

projectnr. 233199
revisie 00
17 maart 2011

auteur(s)

**A. Vissinga
A. Spoelstra**

Opdrachtgever

Gemeente Vught
Postbus 10100
5260 GA Vught

datum vrijgave

17 maart 2011

beschrijving revisie 01

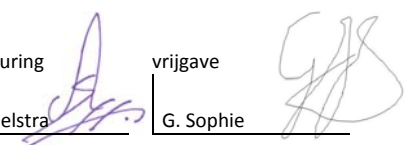
Archeologisch rapport

goedkeuring

A. Spoelstra

vrijgave

G. Sophie

Colofon

Titel: Archeologische Rapporten Oranjewoud 2011/26.
Bureauonderzoek ten behoeve van de herontwikkeling van 5 locaties Vught, gemeente Vught (N.Br.)
Auteur(s): A. Spoelstra,

ISSN: 1570-6273

© Oranjewoud B.V.
Postbus 24
8440 AA Heerenveen

Niets uit dit rapport mag worden veeleenvoudig en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ingenieursbureau Oranjewoud bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt, door een derde of voor enig ander werk of doel dan waarvoor het is vervaardigd.

Disclaimer

Archeologisch vooronderzoek wordt in zijn algemeenheid uitgevoerd door het steekproefsgewijs bemonsteren d.m.v. boringen, proefsleuven en/of veldkartering. Hoewel Ingenieursbureau Oranjewoud bv de grootste zorgvuldigheid betracht bij het uitvoeren van het archeologisch onderzoek, is het juist deze steekproefsgewijze benadering die het onmogelijk maakt garanties ten aanzien van de situatie af te geven op basis van de resultaten van een archeologisch vooronderzoek.

Oranjewoud aanvaardt derhalve op generlei wijze aansprakelijkheid voor schade welke voortvloeit uit beslissingen genomen op basis van de resultaten van archeologisch (voor)onderzoek.

Inhoud

blz.

	Administratieve gegevens	4
	Samenvatting.....	5
1	Inleiding.....	7
2	Beschrijving onderzoekslocatie	9
2.1	Begrenzing onderzoeks- en plangebied	9
2.2	Huidig en toekomstig gebruik	9
2.3	Landschappelijke situatie	10
2.4	Historische situatie en mogelijke verstoringen	13
3	Bekende waarden.....	19
3.1	Archeologische waarden	19
3.2	Ondergrondse bouwhistorische waarden	21
4	Archeologische verwachting	23
4.1	Bestaande verwachtingskaarten	23
4.2	Gespecificeerde archeologische verwachting	23
5	Conclusies en advies.....	25
5.1	Conclusies.....	25
5.2	Advies voor vervolgonderzoek	25
	Literatuur en geraadpleegde bronnen	27

Bijlagen

1	Archeologische perioden
2	AMZ-cyclus
3a	AMK-terreinen uit ARCHIS
3b	Archeologische waarnemingen uit ARCHIS

Kaarten

233199-ARCHIS	IKAW, AMK-terreinen, Waarnemingen en Onderzoeken uit ARCHIS
---------------	---

Administratieve gegevens

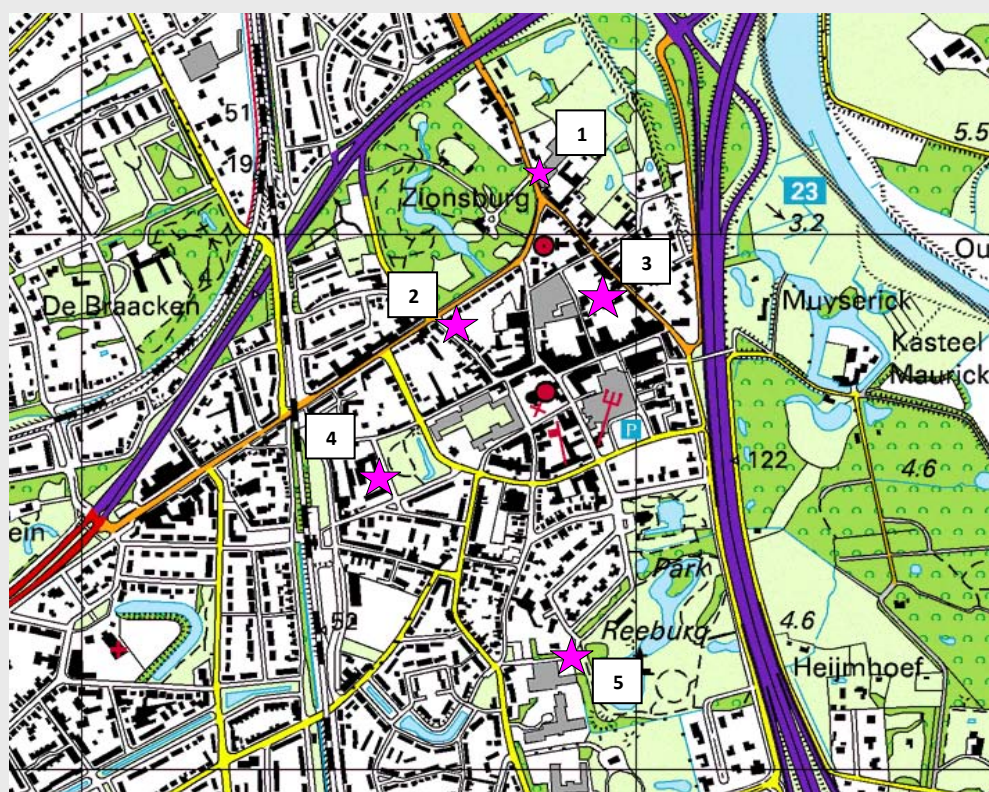
OW Projectnummer 233199
OM-nummer 45503/45505/
Provincie Noord-Brabant
Gemeente Vught
Plaats Vught
Toponiem BO centrum Vught

Kaartblad 45C
Coördinaten 148820/408136 148840/408120
148835/408100 148820/408110
Kadaster n.v.t.

Opdrachtgever Gemeente Vught
Uitvoerder Oranjewoud
Datum uitvoering maart 2011
Projectteam H. Koopmanschap (projectleider; senior KNA-archeoloog)
A. Spoelstra (KNA-archeoloog)

Bevoegd gezag Gemeente Vught

Beheer documentatie Oranjewoud Almere

Afbeelding 1 Locatie plangebieden (sterren)

(Topografische Kaart 1:25.000 (niet op schaal), © Topografische Dienst Kadaster, Emmen)

Samenvatting

In maart 2011 is in opdracht van de gemeente Vught door Ingenieursbureau Oranjewoud BV een bureauonderzoek uitgevoerd ten behoeve van een vijftal locaties in de gemeente Vught (Noord-Brabant). De plangebieden staan bekend onder de naam Taalstraat 78-82 (Plangebied 1), Koestraat (Plangebied 2), Taalstraat-Torenstraat (3), Irenelaan 1 (4) en Park Reeburg 28 (5). De aanleiding voor het archeologisch onderzoek is de toekomstige herinrichting van de plangebieden. Op alle locaties zal woningbouw plaatsvinden.

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek is geconcludeerd dat in alle plangebieden -mits een intact bodemprofiel aanwezig is- archeologische resten uit de periode mesolithicum - nieuwe tijd kunnen worden aangetroffen. Bovendien kan een breed scala aan complextypen worden aangetroffen.

In plangebied 1 (Taalstraat 78-82) is echter sprake van een hoge mate van verstoring: deze locatie is in het verleden grotendeels gesaneerd, waardoor de kans op het aantreffen van samenhangende archeologische resten hier zeer klein is. In plangebied 2 (Koestraat) is de verstoring waarschijnlijk geringer: hier heeft tot op heden geen bebouwing plaatsgevonden. Wel is sprake van enige verstoring als gevolg van boomwortels. De kans op het aantreffen van intacte vindplaatsen is hier middelhoog. Plangebied 3 kent een hoge mate van verstoring: hier heeft lange tijd bebouwing plaatsgevonden. De kans op het aantreffen van intacte samenhangende archeologische resten is hier klein. In de plangebieden 4 (Irenelaan 1) en 5 (Park Reeburg 28) vormt de huidige bebouwing de eerste bebouwing. De aanleg van deze bebouwing zal tot een matige tot hoge verstoring van het bodemprofiel hebben geleid.

Advies

Voor plangebied 1 (Taalstraat 78-82) wordt geen vervolgonderzoek noodzakelijk geacht. Conform de bevindingen uit de eerder uitgevoerde ruimtelijke onderbouwing is de kans op het aantreffen van intacte vindplaatsen hier dusdanig klein dat de bodemingrepen ten behoeve van de toekomstige ontwikkelingen niet leiden tot een noemenswaardig informatieverlies met betrekking tot archeologische waarden.

Voor plangebied 2 (Koestraat) wordt geadviseerd bij voorkeur een inventariserend veldonderzoek - verkennende fase uit te voeren door middel van grondboringen. Het doel van het inventariserend veldonderzoek is het toetsen van het gespecificeerde verwachtingsmodel. Hierbij wordt de lokale geomorfologische en bodemkundige situatie vastgesteld, en wordt vastgesteld in welke mate er sprake is van een intact bodemprofiel. Indien een intact bodemprofiel wordt aangetroffen, dan wordt advies uitgebracht over hoe eventueel aanwezige archeologische vindplaatsen het beste kunnen worden opgespoord. Bijvoorbeeld door middel van een archeologische begeleiding. Op basis van resultaten kan ook worden geadviseerd dat verder vervolgonderzoek niet noodzakelijk is (bij vaststellen van een verstoord bodemprofiel).

Een andere optie is ten aanzien van plangebied 2 de graafwerkzaamheden ten behoeve van de funderingen van de woning *direct* onder archeologische begeleiding uit te voeren. Op deze wijze kan de aan- of afwezigheid van vindplaatsen ter plaatse op snelle en efficiënte wijze worden vastgesteld. Voor een archeologische begeleiding is echter wel een programma van eisen verplicht.

Voor plangebied 3 (Taalstraat-Torenstraat) wordt geen vervolgonderzoek noodzakelijk geacht: conform de eerdere bevindingen uit de ruimtelijke bebouwing is het aannemelijk dat de verstoringen hier dusdanig groot zijn dat de trefkans op intacte vindplaatsen zeer klein is.

Ook voor plangebied 4 (Irenelaan 1) en 5 (Park Reeburg 28) is de verstoring potentieel hoog vanwege de bebouwing van respectievelijk de tuinbouwwakschool en de MAVO-Reeburg. Omdat het in beide gevallen de eerste bebouwing betreft, kunnen er nog intacte zones aanwezig zijn. Geadviseerd wordt dan ook ten aanzien van deze locaties een inventariserend veldonderzoek - verkennende fase uit te voeren door middel van grondboringen. Het doel van het inventariserend veldonderzoek is het toetsen van het gespecificeerde verwachtingsmodel. Hierbij wordt de lokale geomorfologische en bodemkundige situatie vastgesteld, en wordt vastgesteld in welke mate er sprake is van een intact bodemprofiel. Indien een intact bodemprofiel wordt aangetroffen, dan wordt advies uitgebracht over hoe eventueel aanwezige archeologische vindplaatsen het beste kunnen worden opgespoord. Op basis van resultaten kan ook worden geadviseerd dat verder vervolgonderzoek niet noodzakelijk is (bij vaststellen van een verstoord bodemprofiel).

De uiteindelijke beslissing over de hierboven geformuleerde adviezen is te allen tijde voorbehouden aan de bevoegde overheid (gemeente Vught) en/of diens archeologisch adviseur.

Projectnr. 233199233199
maart 2011, revisie 01

BO t.b.v. herontwikkeling 5 locaties in Vught, gemeente Vught

1 Inleiding

In maart 2011 is in opdracht van de gemeente Vught door Ingenieursbureau Oranjewoud BV een bureauonderzoek uitgevoerd ten behoeve van een vijftal locaties in de gemeente Vught (Noord-Brabant). De plangebieden staan bekend onder de naam Taalstraat 78-82 (Plangebied 1), Koestraat (Plangebied 2), Taalstraat-Torenstraat (3), Irenelaan 1 (4) en Park Reeburg 28 (5).

De aanleiding voor het archeologisch onderzoek is de toekomstige herinrichting van de plangebieden. Op de locaties zal woningbouw plaatsvinden. Bij de ruimtelijke onderbouwing in het kader van de vrijstelling van het bestemmingsplan dienen ook de eventuele archeologische waarden in het gebied te worden onderzocht.

Een archeologisch onderzoek dat in het kader van ruimtelijke onderbouwing plaatsvindt, past als onderzoeksstrategie binnen de zogenaamde Archeologische Monumentenzorg (AMZ). Deze cyclus wordt toegelicht in bijlage 2.

Het doel van het uitvoeren van een archeologisch bureauonderzoek is het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied. Waar kunnen we wat verwachten? Voor het opstellen van een dergelijke verwachting wordt gebruik gemaakt van reeds bekende archeologische waarnemingen, historische kaarten, bodemkundige gegevens en informatie over de landschappelijke situatie. Een gespecificeerde verwachting gaat in op de mogelijke aanwezigheid, het karakter, de omvang, datering en eventuele (mate van) verstoring van archeologische waarden binnen het plangebied.

Dit bureauonderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.2.

Projectnr. 233199233199
maart 2011, revisie 01

BO t.b.v. herontwikkeling 5 locaties in Vught, gemeente Vught

2 Beschrijving onderzoekslocatie

2.1 Begrenzing onderzoeks- en plangebied

De plangebieden liggen in het centrum van Vught. Deze regio vormt het *onderzoeksgebied*: het gebied waarover gegevens zijn verzameld teneinde een gedetailleerd archeologisch verwachtingsmodel te formuleren.

Plangebied 1 omvat de percelen aan de Taalstraat 78-82. Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 3300 m² (0,3 ha.). Het perceel staat kadastraal bekend als sectie K, nummer 0337. Plangebied 2 omvat een locatie op de hoek van de Koestraat en de Helvoirtseweg 41. Dit plangebied ligt als het ware in de 'achtertuin' van het huis aan de Helvoirtseweg 41. De locatie heeft een oppervlakte van circa 180 m² (0,02 ha.). Plangebied 3 betreft de voormalige Broederlocatie tussen de Taalstraat en de Torenstraat, en staat kadastraal bekend als sectie L, percelen 1147 (gedeeltelijk), 1487 en 1488. De locatie heeft een oppervlakte van circa 2850 m² (0,28 hectare). Plangebied 4 omvat de voormalige tuinbouwwakschool aan de Irenelaan 1. Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 4650 m² (0,5 hectare). Plangebied 5 betreft de voormalige MAVO Reeburg aan het Park Reeburg 28. Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 4500 m² (0,45 hectare). Zie afbeelding 1.

2.2 Huidig en toekomstig gebruik

Huidig gebruik plangebied

Plangebied 1 (Taalstraat 78-82) ligt momenteel braak. In het verleden heeft hier een garagebedrijf (Denissen) gestaan. De panden zijn gesloopt. Op de voorheen onbebouwde gedeelten heeft een bodemsanering plaatsgevonden. Op de bebouwde gedeelten is dit niet het geval. Een saneringsonderzoek is voor de toekomst wel verplicht gesteld, zodra de bouwvergunning wordt aangevraagd.

Plangebied 2 (Koestraat) is momenteel in gebruik als tuin. Er is in elk geval een grote boom aanwezig. Verder is geen bebouwing aanwezig.

Plangebied 3 (Taalstraat-Torenstraat) is momenteel bebouwd: er zijn diverse bedrijfspanden aanwezig. Plangebied 4 (Irenelaan 1) is momenteel bebouwd: de panden van de voormalige tuinbouwwakschool zijn aanwezig.

Plangebied 5 (Park Reeburg 28) is bebouwd: de oude MAVO is nog aanwezig, evenals de overige naoorlogse bebouwing.

Consequenties toekomstig gebruik

In de nabije toekomst zal op alle locaties woningbouw plaatsvinden. Hiertoe zal de bestaande bebouwing, voor zover aanwezig, worden gesloopt. In plangebied 1 (Taalstraat 78-82) is voorzien in de bouw van circa 20 woningen en 14 appartementen. In plangebied 2 (Koestraat) zal 1 woning worden gerealiseerd. In plangebied 3 (Taalstraat-Torenstraat) is voorzien de bouw van 8 grondgebonden woningen en 6 appartementen. In plangebied 4 (Irenelaan 1) is voorzien in de bouw van circa 40 woningen. In plangebied 5 (Park Reeburg 28) is tenslotte voorzien in het bouwen van circa 10 woningen. Bij de werkzaamheden in het kader van bovengenoemde ontwikkelingen worden eventueel aanwezige archeologische resten bedreigd.

2.3 Landschappelijke situatie

Fysische geografie en geologie

Het onderzoeksgebied ligt in fysisch-geografisch opzicht in het Brabants dekzandgebied. Meer specifiek ligt het onderzoeksgebied op de dekzandrug Tilburg-'s Hertogenbosch. Het gebied loopt van Goirle tot Vught en heeft een langgerekte vorm. De fysisch-geografische regio is opgebouwd uit de beekdalen van de Leij en de Essche Stroom en de hoger gelegen dekzandruggen ten noordwesten daarvan. De begrenzing in het noorden bij 's Hertogenbosch, wordt gevormd door het riviertje de Dommel vanaf de plaats waar de Essche Stroom hierin uitmondt. In het noordwesten wordt het landschap begrensd door de Zandleij en haar zijbeken. Een groot deel van de dekzandruggen tussen Goirle en Helvoirt is bedekt met plaggendecken (oude bouwlanden). Verder komen tussen Vught en Helvoirt enkele kleinere stuifzandcomplexen voor.

Het onderzoeksgebied is gelegen in een gebied dat reeds vanaf het Carboon (359 tot 299 miljoen jaar geleden) door breuktektoniek wordt beïnvloed. Vanaf die tijd wordt het zuidoosten van Nederland doorsneden door een stelsel van zuidoost-noordwest gerichte breuken, die het gebied in lage en hoge schollen, slenken en horsten verdelen. De belangrijkste slenk is de zogenaamde Centrale Slenk, waarin het onderzoeksgebied ligt. Dit is een gedaalde slenk, met aan weerszijden de Peelhorst (in het noordoosten) en de Feldbissstoring (in het zuidwesten). Deze tektoniek is van invloed geweest op de latere sedimentaties.

Aan het eind van het Vroeg Pleistoceen en begin van het Midden Pleistoceen (800.000 tot 500.000 jaar geleden) stroomde de Rijn door deze Centrale Slenk, waarbij de zandige, soms grindige of kleiige, afzettingen van de Formatie van Sterksel zijn gevormd. Als gevolg van de tektoniek werd de Rijn aan het eind van het Vroeg Pleistoceen tot een andere loop gedwongen, waardoor de Maas, die eerder in de Rijn uitmondde, alleen door de Centrale Slenk stroomde. De afzettingen van Maas hebben de vorm van terrassen. Ook de Maas wordt aan het begin van het Midden Pleistoceen (circa 300.000 jaar geleden) langzaam door de tektoniek naar het oosten afgebogen waardoor de invloed van de grote rivieren stopt¹.

Het Midden-Brabantse zandlandschap is grotendeels in de laatste fasen van het Pleistoceen gevormd. In deze periode, het Weichselien, was er sprake van een ijstijd. Tijdens de zomer voerden de rivieren in korte tijd grote hoeveelheden smeltwater af, waarbij vlechtende rivieren ontstonden (vele ondiepe geulen). In de winter lagen de ondiepe beddingen droog. Door het gebrek aan begroeiing kon het zand uit deze beddingen in deze perioden op grote schaal gaan stuiven. Dit zand werd vervolgens in de wijde omgeving als een dik pakket 'dekzand' afgezet. Het dekzand bestaat uit een afwisseling van hoge ruggen, koppen, vlakten en laagten. Het dekzand bedekt de oudere terrasafzettingen in de Centrale Slenk waarbij de opvulling ongeveer gelijke tred houdt met het dalen van de Slenk. Er trad dus een nivellering van het landschap op. De door wind en smeltwaterstromen afgezette sedimenten uit het Weichselien worden gerekend tot de Formatie van Boxtel.

Het dekzandgebied wordt doorsneden door beek- en rivierdalen en smeltwatergeulen. Nabij het plangebied stroomt de Dommel. Gedurende kortdurende warmere perioden werd ook veen gevormd, met name in de lage gedeelten tussen de dekzandruggen en in het dal van de Dommel. Het landschap aan het einde van het Weichselien kenmerkte zich door een in noordwestelijke richting afhellend overwegend vlak gebied met dekzandruggen en koppen van geringe hoogte.

Aan het einde van het Weichselien steeg de gemiddelde jaartemperatuur geleidelijk. Deze klimaatsverbetering markeert het begin van het Holoceen (vanaf 10.000 jaar voor heden). Als gevolg van de stijging van temperatuur smolten de ijskappen -die in de ijstijden tot enorme omvang waren gegroeid- af. De zeespiegel steeg, en het Noordzeebekken liep geleidelijk vol. Op het land was deze

¹ Berendsen, 2008

zeespiegelstijging te merken in het stijgen van de grondwaterspiegel. In de loop van het Holoceen werd in de laagst gelegen delen van het landschap veen gevormd. Vanaf de Middeleeuwen neemt de schaal en het tempo van de ontbossing toe. Door het verdwijnen van de bossen kon ook in de Middeleeuwen nog verstuing plaats vinden en transporteerden beekjes en rivieren zand van de hoger gelegen delen naar de lager gelegen delen.

In de beekdalen is enige sedimentatie doorgegaan gedurende het Holoceen. Naast leem en klei die in de beekdalen werden afgezet, raakten ook afgesneden meanderbochten met zware klei en veen opgevuld (Laagpakket van Singraven). Op grotere schaal ontstonden er in de beekdalen ook hoogveenkussens die tot de Formatie van Nieuwkoop worden gerekend².

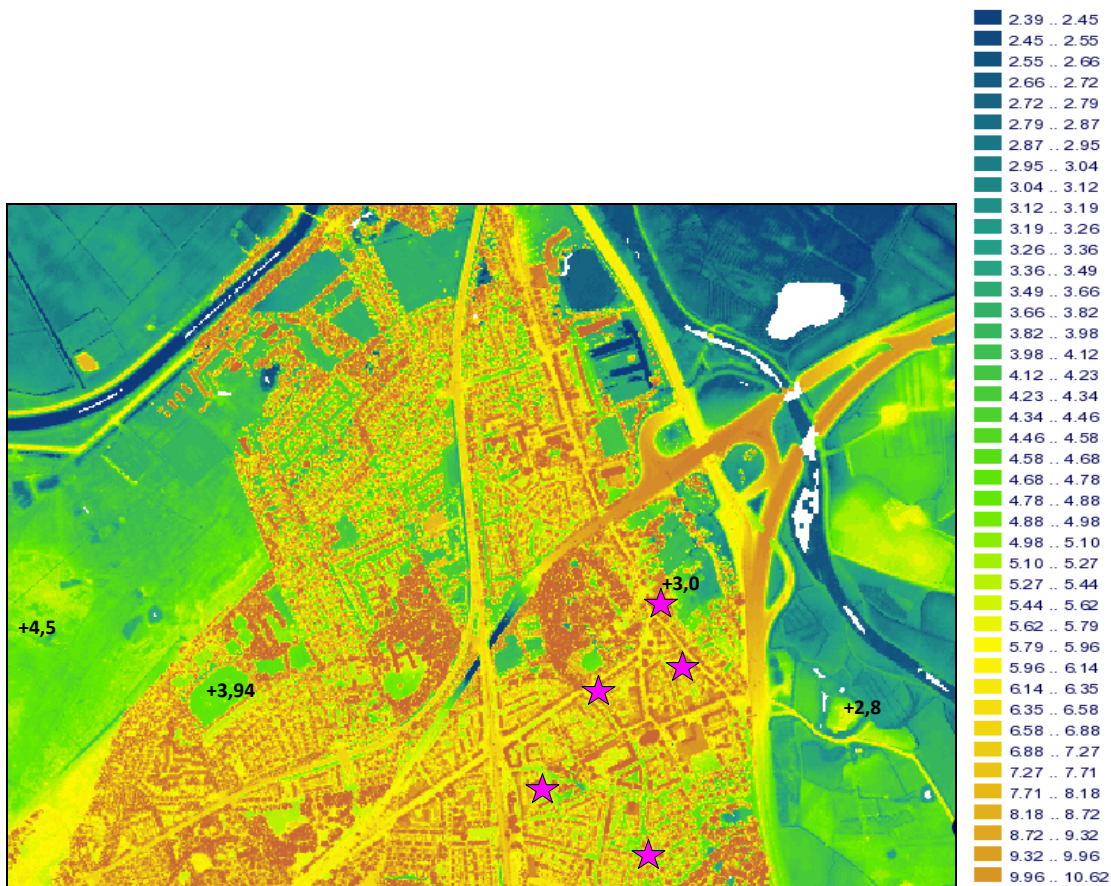
In de loop van het Holoceen begint ook de mens een steeds actievare rol te spelen in de vorming van het zandlandschap. Met name als gevolg van agrarische activiteit wordt de oorspronkelijke begroeiing verwijderd en worden er akkerbouwcomplexen aangelegd. Op de arme zandgronden werd de grond verbeterd door middel van het opbrengen van mestplaggen, waardoor in de middeleeuwen rondom de dorpskernen de zogenaamde essen ontstonden. In de laaggelegen gronden werd het hoogveen gewonnen ten behoeve van ontginning en turfwinning.

Geomorfologie en AHN

Vanwege de ligging van de plangebieden in de bebouwde kom van Vught is de geomorfologische situatie ter plaatse van de afzonderlijke plangebieden niet gekarteerd. Ten oosten van het onderzoeksgebied liggen beekoverstromingsvlakten (code: 2M24). Ten westen van de bebouwde kom van Vught liggen dekzandruggen en -welvingen en stuifzandgebieden (landduinen). Hierdoor kan worden aangenomen dat de plangebieden in geomorfologisch opzicht op de overgang van laaggelegen beekafzettingen naar hoger gelegen dekzandafzettingen ligt.

Op het kaartbeeld van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) is dit beeld eveneens goed te zien (afbeelding 2). Het maaiveld ligt in de Dommelvallei op circa 2,8 m + NAP, en loopt naar het westen toe geleidelijk op naar circa 4,5 m + NAP. Het maaiveld ter hoogte van de plangebied ligt op circa 3,0 m + NAP.

² De Mulder et al, 2003

Afbeelding 2. De plangebieden (sterren) op de AHN. De zwarte cijfers geven de hoogte in meters ten opzichte van NAP weer.

Bodem en grondwater

De bodemkundige situatie is sterk afhankelijk van de geologische- en geomorfologische situatie. Vanwege de ligging van de plangebieden in de bebouwde kom van Vught is de bodemkundige situatie ter plaatse niet gekarteerd. Ten oosten van de bebouwde kom van Vught, binnen de beekoverstromingsvlakte komen beekoordgronden voor (code: pZg23-III³). Beekoordgronden zijn typerend voor gebieden met hoge grondwaterstanden. De bovengrond bestaat uit een humusrijke bovengrond die veelal is opgehoogd door de mens.

Ten westen van de bebouwde kom, ter hoogte van de dekzandruggen en stuifzandgebieden komen haarpodzolgronden voor (code: Hd21-VII). Haarpodzolgronden zijn typerend voor hoger gelegen gronden, waarbij de bodem uitsluitend onder invloed van regenwater wordt gevormd. In de gedeelten waar het oorspronkelijke podzolprofiel door verstuing is verdwenen komen duinvaaggronden voor (code: Zd21-VII*⁴).

³ Grondwatertrap III - Hoogste grondwaterstand (winter): <40 cm - mv; laagste grondwaterstand (zomer): 80-120 cm -mv.

⁴ Grondwatertrap VII en VII* - Hoogste grondwaterstand (winter): >80 cm -mv. Laagste grondwaterstand (zomer): >120 cm -mv. Toevoeging '*': droogste variant van de betreffende grondwatertrap

2.4 Historische situatie en mogelijke verstoringen

Bewoningsgeschiedenis

Het Brabantse zandlandschap kent een lange bewoningsgeschiedenis. Het gebied werd reeds in het paleolithicum en het mesolithicum bezocht door mobiele groepen jager-verzamelaars. Vanaf het Neolithicum vestigde men zich permanent in dit gebied.

Nederzettingen hebben in het Brabantse zandlandschap altijd op de hogere ruggen gelegen. Toch hebben af en toe verschuivingen naar lagere delen plaatsgevonden. In de Romeinse Tijd waren de nederzettingen bijvoorbeeld geconcentreerd op de hellingen van ruggen, dicht bij de lage gebieden. De laagste zones van de beekdalen vormden vaak de focus van rituele activiteiten: hier komen rituele deposities voor⁵. Tijdens de laat-Romeinse Tijd en op de overgang naar de vroege middeleeuwen treedt een verschuiving op van bewoning naar de iets hoger gelegen delen van de dekzandruggen. In de volle en late middeleeuwen keert dit proces weer om: de toenemende vraag naar graan voor een snel groeiende bevolking leidde tot een uitbreiding van het bouwland⁶. De historische kernen Goirle, Vught, Haaren, Oisterwijk, Berkel-Enschot, Udenhout en Helvoirt zijn in deze periode ontstaan op de dekzandrug. Al vanaf de 11^e eeuw werden beekdalen en natte broekgebieden beter benut door er ten gunste van weidegebieden vegetatie te verwijderen⁷. Als gevolg van de landbouwactiviteiten werd de oorspronkelijke begroeiing - uitgestrekte loofbossen - verwijderd. Hierbij ontstonden vanaf het einde van de bronstijd uitgestrekte heidevelden en ook zandverstuivingen.

Vught wordt voor het eerst vermeld in 1006. Dit is echter een vervalste oorkonde. Hierin is sprake van dat de plaats een munt (recht op het hebben van een wisselkantoor) en tolrecht bezat. Dit werd herhaald in oorkonden uit 1028 en 1050, waarin worden schenkingen van goederen werden vastgelegd, waaronder de helft van de tol en munt in "Fughte"⁸. De kerkelijke geschiedenis van Vught gaat veder terug. In 1957 werden tijdens de restauratie van de Hervormde Kerk achter de Sint-Lambertustoren restanten van Romaanse en pre-Romaanse kerken ontdekt, waaronder zelfs een dorpel van een pre-Romaans kerkje uit het einde van de 10e eeuw. De Sint-Lambertusparochie dateert misschien al vanaf 700, terwijl de Sint-Petrusparochie omstreeks 950 is gesticht door de Aartsbisschop van Keulen.

Aan het einde van de 12^e eeuw, na de laatste kruistochten, streken de monniken van de Duitse Orde neer in Vught. Zij bouwden een commandeurshuis op de locatie van het huidige landhuis Zionsburg. De onderaardse gang die hier onderdeel van uitmaakte is nog deels intact. Het commandeurshuis is in de 16^e eeuw vernietigd toen Vught werd afgebrand door de Gelderse ridder Maarten van Rossum.

De Heren van Vught kwamen in de 12e eeuw tot het hoogtepunt van hun macht. Ze hadden een tol op de Dommel, waartoe een kasteel gebouwd werd dat mogelijk een voorloper was van het huidige Kasteel Maurick. Het grondgebied van Vught reikte tot aan de Maas. In het conflict tussen het Hertogdom Brabant en Gelre kozen de heren van Vught voor Gelre. De invloed van Brabant nam echter toe en de Hertog stichtte in 1185 de stad 's-Hertogenbosch op Vughts grondgebied. In 1328 verkregen de inwoners van Vught gemeenterechten van de Hertog van Brabant. De Taalstraat is één van de oudste straten van Vught: het vormt de verbindingsweg tussen Vught en 's-Hertogenbosch. In de 14e eeuw wordt er al naar verwezen⁹.

Omstreeks 1400 legden de bewoners van Vught een primitieve ringdijk aan die de laaggelegen gebieden moest beschermen tegen wateroverlast uit het noorden, oosten en zuiden. Dit was niet afdoende, daar

⁵ Fontijn, 2004

⁶ Kortlang, 1987

⁷ Vervloet, 1986

⁸ Berkel & Samplonius, 2006

⁹ <http://taalstraat-vught.expertpagina.nl>

in 1446 veel waterschade ontstond. Daarom werd een beroep op de Hertog van Brabant gedaan met als gevolg dat Filips van Bourgondië in 1463 een waterschapsbestuur instelde met een dijkgraaf aan het hoofd. Aldus werd die Vuchter Ackeren de eerste Dommelpolder. Er zouden echter nog diverse dijkdoorbraken volgen. In 1461 werd een Augustinessenklooster aan de Taalstraat gebouwd en in 1466 ontstond aan dezelfde straat een Kartuizerklooster, de Priorij Sinte Sophie. Dit klooster lag ten noorden van het plangebied 1. Deze werd echter in 1566 vernield ten gevolge van de Beeldenstorm.

In 1672 werd Vught bezet door de Fransen die de bevolking een brandschatting oplegden. In 1717 werd Cromvoirt een zelfstandige parochie en splitste zich af van de Sint-Lambertusparochie van Vught. Na het vertrek van de Fransen was de uitoefening van de katholieke religie inmiddels toegestaan, mits in schuurkerken gehouden. Te Vught stond een schuurkerk, die van de Lambertusparochie, op de hoek van de Koestraat en de Kerkstraat. In 1777 werd deze vergroot. Ook de Sint-Pietersparochie had een schuilkerk, en wel te Vlasmeer. Aan het einde van de 17^e eeuw wordt op de locatie van de ruïne van het middeleeuwse commandeurshuis het landhuis Zionsburg gebouwd. In 1740 kwam er een opbloei doordat men met de aanleg van de Steenweg op Luik begon. In 1794 trokken de Fransen opnieuw binnen. Ontginningen van de woeste gronden begonnen omstreeks 1800 bij Sparrendaal en Bergenshuizen. De Sint-Lambertusparochie werd toegevoegd aan de Sint-Pietersparochie en de schuurkerken werden afgebroken. In 1842 werd 217 ha van de gemeenschappelijke heide afgestaan aan Koning Willem II die er in 1844 een legerplaats en acht lunetten liet aanleggen. Dit was vooral bedoeld tegen claims van België en een eventueel hiermee sympathiserende bevolking. In hetzelfde jaar werden echter de grenzen tussen Nederland en België definitief vastgesteld. Ondertussen verbeterde de infrastructuur. In 1824 was de weg naar Helvoirt reeds verhard, in 1850 kwam er een hulppostkantoor en in 1867 kwam de spoorlijn tussen 's-Hertogenbosch en Eindhoven gereed, met een station te Vught. Vanaf 1881 was er een stoomtram, later een paardentram. In 1882 kochtde familie Marggraff het inmiddels vervallen landhuis Zionsburg en bouwde het huidige landhuis. Deze familie bewoonde het landhuis tot 2003.

In de eerste helft van de 20e eeuw breidde Vught zich uit: In 1923 werd de Heilig-Hartparochie opgericht en in 1930 volgde de Onze-Lieve-Vrouweparochie, die een nieuwe wijk bediende.

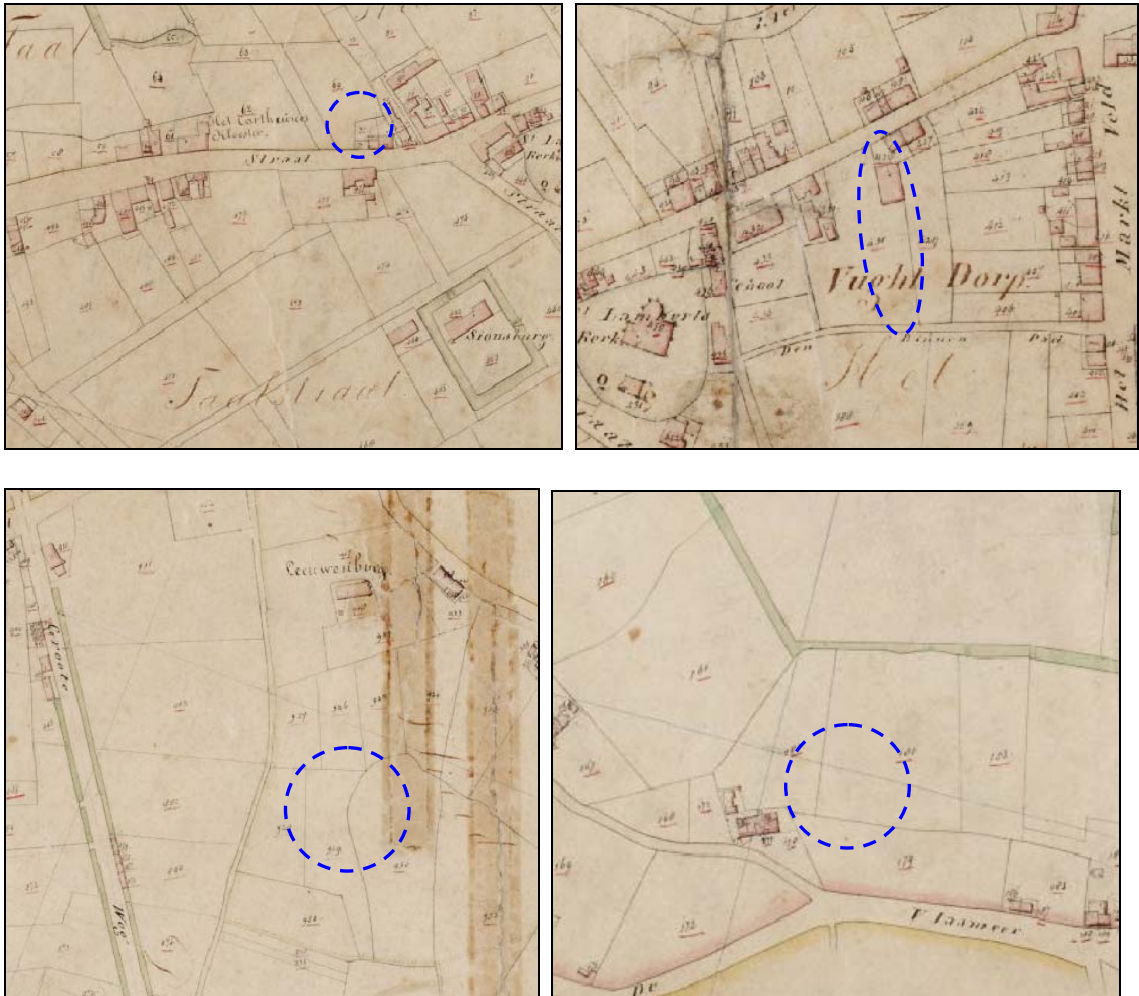
Vught werd bezet op 12 mei 1940, waarbij in 1943 een concentratiekamp op de Vughtse Heide werd aangelegd, het Konzentrationslager Herzogenbusch. De wederopbouw gaf al snel weer aanleiding tot de bouw van nieuwe woonwijken. In 1948 kwam de parochie van Sint-Paulus en Sint-Antonius van Padua tot stand, terwijl in 1951 het Molukse woonoord Lunetten werd gevestigd in het voormalige concentratiekamp. In de tweede helft van de 20e eeuw breidde Vught zich verder uit tot de huidige omvang¹⁰.

Historische kaarten¹¹

De oudste gedetailleerde kaarten van de plangebieden zijn de kadastrale minuten uit de periode 1811-1830. In deze periode is in plangebied 1 (Taalstraat 78-82) al bebouwing aanwezig in de vorm van enkele huizen. Deze huizen lagen naast café Het Bijltje (nu Taalstraat 84). Plangebied 2 (Koestraat) is vanwege een beschadiging op de kaart niet leesbaar, maar is op de verzamelminuut onbebouwd. In plangebied 3 (Taalstraat Torenstraat) is aan de zijde van de Taalstraat bebouwing te zien. Plangebied 4 en 5 zijn onbebouwd (afbeelding 3)

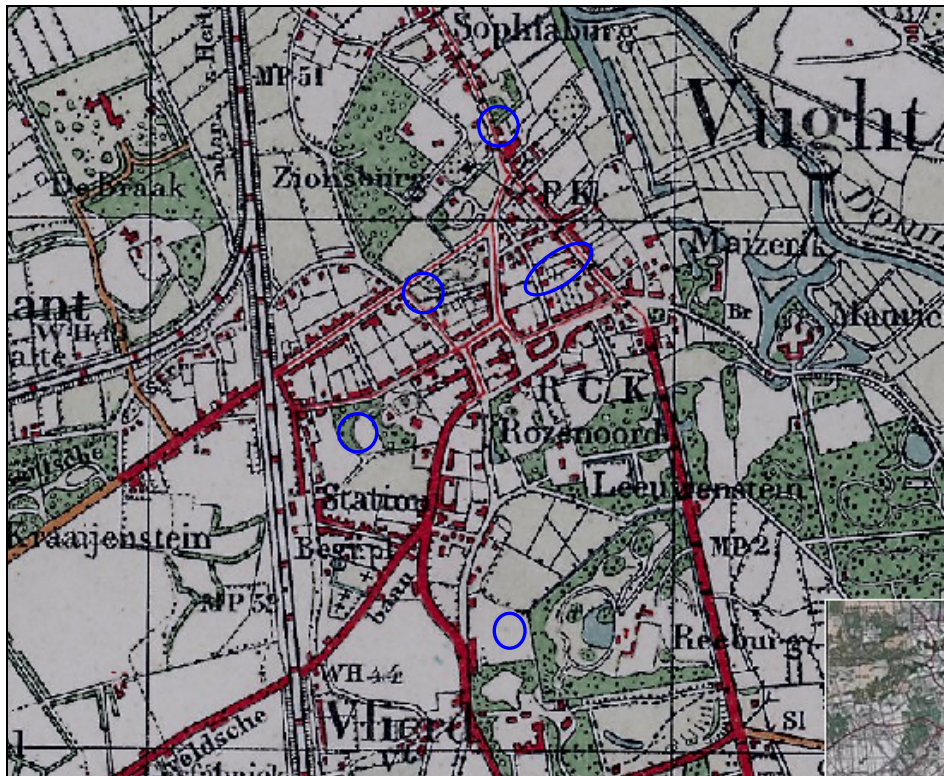
¹⁰ <http://www.bhic.nl> en gemeente Vught

¹¹ <http://www.watwaswaar.nl>

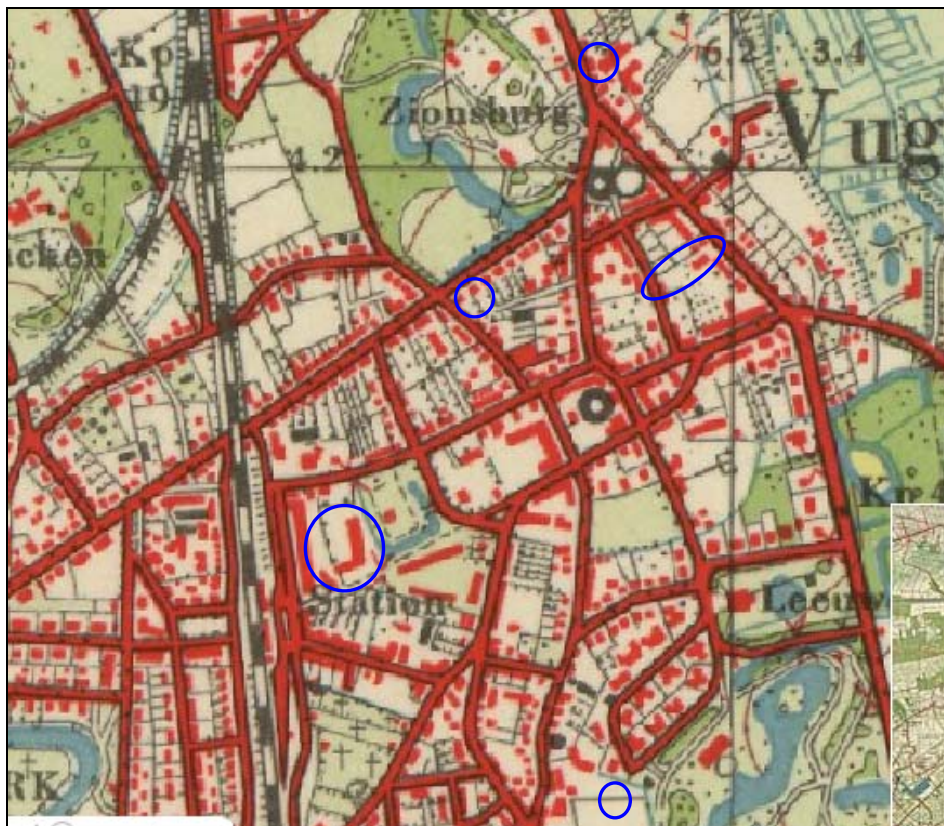

Afbeelding 3. Van links naar rechts en van boven naar beneden Plangebied 1 - Taalstraat 78-82 (I), Plangebied 3 Koeistraat, Plangebied 4 (Irenelaan) en Plangebied 5 (Park Reeburg) op de kadastrale minuut, periode 1811-1830. Plangebied 2 (Koeistraat) is wegens een beschadiging van de kaarten niet afgebeeld. Op de verzamelkaart staat ook deze locatie aangegeven als onbebouwd.

In de eerste helft van de 20e eeuw breidt Vught zich geleidelijk uit. In 1924 is alleen in plangebied 1 en 3 bebouwing aanwezig, de overige locaties zijn nog onbebouwd. Op locatie 1 is het echter niet duidelijk wanneer de huizen naast café Het Bijltje zijn afgebroken. Op locatie 3 is bebouwing te zien langs de Taalstraat en langs de Torenstraat; het centrale gedeelte van dit plangebied is onbebouwd (afbeelding 4). Op kaarten van na 1950 is ook in de plangebieden 2 (het huidige huis aan de Helvoirtseweg) en plangebied 4 bebouwing aanwezig (tuinbouwwakschool). Plangebied 5 is nog steeds onbebouwd (afbeelding 5). De MAVO Reeburg is voor het eerst te zien op de topografische kaart uit 1978 en vormt de eerste bebouwing. Plangebied 1 en plangebied 3 zijn vanaf de jaren '60 continu bebouwd. In plangebied 1 betreft het de garage Denissen. In plangebied 3 is het centrale gedeelte bebouwd vanaf de jaren '80.

Afbeelding 4. Situatie in 1924

Afbeelding 4. Situatie in 1956

Mogelijke verstoringen

In plangebied 1 is langs de Taalstraat sprake van een hoge mate van verstoring: dit plangebied is in het verleden meerdere malen bebouwd geweest. Bovendien zijn grote delen van het terrein gesaneerd. In plangebied 2 heeft, met uitzondering van het huidige huis dat buiten de daadwerkelijk te verstoren zone val, geen bebouwing plaatsgevonden. Wel is de bodem mogelijk verstoord bij het bouwrijp maken van de kavel en de aanleg van de tuin. In plangebied 3 is sprake van een hoge mate van verstoring als gevolg van de continue opeenvolgende bebouwing in de 2^e helft van de 20^e eeuw. In plangebied 4 is sprake van een hoge mate van verstoring als gevolg van de aanleg van de huidige tuinbouwwakschool. Hetzelfde geldt voor plangebied 5, waar de aanleg van de MAVO Reeburg heeft geleid tot verstoring van de bodem.

Projectnr. 233199233199
maart 2011, revisie 01

BO t.b.v. herontwikkeling 5 locaties in Vught, gemeente Vught

3 Bekende waarden

3.1 Archeologische waarden

Gegevens uit ARCHIS: AMK-terreinen

In de nabije omgeving van het onderzoeksgebied zijn twee terreinen met een archeologische status geregistreerd. Zie tabel 1 en tekening 233199-ARCHIS. Voor een overzicht van de AMK-terreinen in de wijdere omgeving van het plangebied wordt verwezen naar bijlage 3a.

Tabel 1. Terreinen met een archeologische status in de directe omgeving van het plangebied.

Monumentnr.	Bijbehorende waarnemingen	Toponiem en Object/complextype	Datering	Status
4184	47357 200022	Sterrenbosch - Terrein met bewoningssporen IJzertijd en vuursteenvindplaats	Neolithicum en IJzertijd / Romeinse Tijd	Hoge archeologische waarde
13905	47913	Oud Herlaer - Terrein met resten van een kasteel	Middeleeuwen laat	Hoge archeologische waarde

Gegevens uit ARCHIS: archeologische waarnemingen

In de nabije omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen bekend. De waarnemingen staan vermeld in tabel 2, en worden gevisualiseerd op tekening 233199-ARCHIS. Voor een overzicht van de waarnemingen in de wijdere omgeving van het plangebied wordt verwezen naar bijlage 3b.

Tabel 2. Waarnemingen in de nabije omgeving van het plangebied

Waarnemingsnr.	Toponiem en object/complextype	Begin periode	Eind periode
17842	A2-Haldersebaan. Aardewerk-concentraties handgevormd (kogelpot, terra rubra) en gedraaid (Pingsdorf), diverse perioden,	IJzertijd	Middeleeuwen laat
31344	Vught centrum - kerk (Lambertuskerk)	Middeleeuwen vroeg	Middeleeuwen vroeg
32114	Vught - kloostercomplex Taalstraat	Middeleeuwen laat	Middeleeuwen laat
252006	Taalstraat 74 - funderingen, muren en beerput kloostercomplex (Karthuizer klooster)	Middeleeuwen laat	Middeleeuwen laat
36205	Dommel - bronzen hielbijl	Bronstijd midden	Bronstijd laat
37037	Het Vaantje - wal/omwalling (lunet vesting Vught)	Nieuwe tijd	Nieuwe tijd
37040	Locatie onbekend - funderingen	Nieuwe tijd	Nieuwe tijd
39342	Locatie onbekend - munt: sestertius Alexander Severus (222-235 n. Chr.)	Romeinse tijd midden	Romeinse tijd midden
39345	Tussen forten Isabella en Antoine - munt: denarius Caius en Lucius (2 v. - 14 na Chr.)	Romeinse tijd vroeg	Romeinse tijd vroeg
414377	Kasteel Leeuwenstein	Middeleeuwen	Nieuwe tijd
414376	Kasteel Maurick	Middeleeuwen	Nieuwe tijd
44231	Kasteel Maurick - oppervlaktevondsten. Haarspeld en slot- of kistbeslag	Romeinse tijd	Romeinse tijd
44235	Out Herlaer - oppervlaktevondsten. Vuursteenfragmenten en bijl	Mesolithicum midden	Neolithicum midden
44237	Aanleg A2 - terrein met bewoningssporen: boomstampot, aardewerk (Pingsdorf) en metaal (riemtong). Ook: boomstampot	IJzertijd	Middeleeuwen laat
44242	Aanleg A2 - Ioden wiertje, amulet of talisman	Middeleeuwen vroeg	Middeleeuwen vroeg
411561	Oostelbeers - bewoningssporen diverse perioden: vuursteen, maalsteen, paalkuil	Mesolithicum	Middeleeuwen laat

Op basis van de reeds bekende archeologische gegevens blijkt dat in de nabije omgeving van het plangebied voornamelijk resten aanwezig zijn uit de periode Mesolithicum - Middeleeuwen laat

Gegevens uit ARCHIS: eerdere onderzoeken

In de nabije omgeving van het onderzoeksgebied hebben de volgende archeologische onderzoeken plaatsgevonden (tabel 3).

Tabel 3. onderzoeken in de nabije omgeving van het plangebied

OM-nummer	Toponiem	Omschrijving
26633 29048	Taalstraat 96 (BILAN)	Er is een bureauonderzoek uitgevoerd, gevolgd door een inventariserend veldonderzoek door middel van grondboringen en proefsleuven. Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek werd geconcludeerd dat het plangebied op de overgang van beekdalgronden (Dommel) naar hoger gelegen dekzandwelingen ligt. Deze plaatsen vormen van oudsher een geliefde vestigingsplaats voor de mens. Het gebied kent dan ook een hoge verwachting. Tijdens het booronderzoek bleek dat er bewoningssporen uit de middeleeuwen aanwezig waren. Daarom is een vervolgonderzoek door middel van proefsleuven uitgevoerd. Tijdens dit onderzoek zijn twee vindplaatsen aangetroffen. Vindplaats 1 bestond uit paalkuilen en greppels. Mogelijk betreft het een bijgebouwtje of een schuur. Vindplaats 2 bestond uit drie kuilen. Beide vindplaatsen worden in gedateerd in de late middeleeuwen. De vindplaatsen zijn gewaardeerd. Vanwege de lage inhoudelijke kwaliteit en representativiteit zijn ze niet behoudenswaardig geacht ¹² .
25997	De Braacken (BILAN)	Er is een bureauonderzoek uitgevoerd. Op basis van de resultaten hiervan is geconcludeerd dat in het plangebied vindplaatsen uit de periode mesolithicum - nieuwe tijd kunnen worden aangetroffen. Er is een vervolgonderzoek geadviseerd.

3.2 Ondergrondse bouwhistorische waarden

Ten behoeve van het traceren van ondergrondse bouwhistorische waarden is de Kennisinfrastructuur Cultuurhistorie (KICH) geraadpleegd¹³. Hierin staat aangegeven dat plangebieden 1 en 3 (Taalstraat 78-82 en Taalstraat-Torenstraat) deel uitmaken van de historische lintbebouwing van Vught. Deze zone heeft een cultuurhistorische waarde. Uit de analyse van de historische kaarten is eveneens gebleken dat in deze plangebieden reeds in 1811 bebouwing aanwezig was. Omdat de Taalstraat al vanaf de late middeleeuwen bestaat zijn oudere bouwhistorische waarden hier niet uit te sluiten.

¹² Kooi & Verbeek, 2008

¹³ <http://www.kich.nl>

Projectnr. 233199233199
maart 2011, revisie 01

BO t.b.v. herontwikkeling 5 locaties in Vught, gemeente Vught

4 Archeologische verwachting

4.1 Bestaande verwachtingskaarten

IKAW

De Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) is een door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed opgestelde kaart waarop aan de hand van eerder gedane archeologische waarnemingen en de bodemkundige gegevens is aangegeven wat de kans is in een bepaald gebied archeologie aan te treffen: laag, middelhoog of hoog. Zoals de naam al aangeeft gaat het hier - vanwege schaal en extrapolatie - slechts om een ruwe indicatie.

Vanwege de ligging in de bebouwde kom van Vught zijn de plangebieden niet gekarteerd op de IKAW.

Cultuurhistorische Waardenkaart Provincie Noord-Brabant

Vanwege de ligging in de bebouwde kom van Vught zijn de plangebieden niet gekarteerd op de CHW.

Gemeentelijk beleid

De gemeente Vught beschikt niet over een gemeentelijke verwachtingskaart. Ten aanzien van de locatie Taalstraat 78-82 is in 2007 in het kader van de ruimtelijke onderbouwing advies ingewonnen bij de directie Sociale en Culturele Ontwikkeling Provincie Noord-Brabant. Deze concludeerde dat een archeologisch vervolgonderzoek niet noodzakelijk was, vanwege het feit dat deze locatie in het verleden grotendeels is gesaneerd. Wel is geadviseerd deze conclusie middels (onderhavige) bureaustudie te onderbouwen¹⁴. Ook voor de locatie Taalstraat-Torenstraat is reeds een ruimtelijke onderbouwing uitgevoerd. Op basis hiervan is geconcludeerd dat de locatie vanaf de jaren '60 volledig is bebouwd en verhard. Vanwege de intensieve bebouwing is de kans op het aantreffen van archeologische resten zeer klein¹⁵. Wel is geadviseerd deze conclusie middels (onderhavige) bureaustudie te onderbouwen.

4.2 Gespecificeerde archeologische verwachting

Onderstaande gespecificeerde archeologische verwachting gaat uit van een intact bodemprofiel.

Datering

De plangebieden liggen op de overgang van het rivierdal van de Dommel naar hoger gelegen dekzandruggen en stuifzandgebieden. Deze landschappelijke zone kent een lange bewoningsgeschiedenis. In beide plangebieden kunnen archeologische vindplaatsen uit de periode mesolithicum tot en met de nieuwe tijd worden aangetroffen. In de plangebieden 1 en 3 (Taalstraat 78-82 en Taalstraat-Torenstraat) ligt de nadruk op vindplaatsen uit de periode late middeleeuwen - nieuwe tijd, omdat dit plangebied onderdeel uitmaakt van de laat-middeleeuwse lintbebouwing van Vught.

¹⁴ Croonen Adviseurs, 2007

¹⁵ Schalk, 2008

Complextype

Mesolithicum: vuursteenvindplaatsen

Vanaf het neolithicum: nederzettingen, sporen van agrarische activiteiten en sporen van rituele activiteiten (met name rituele deposities)

Late middeleeuwen en nieuwe tijd: (plangebied 1 en 3) resten van huizen in steenbouw, samenhangend met de bebouwing zoals weergegeven op historische kaarten.

Omvang

Rituele deposities bestaan uit puntlocaties (< 5 m²). Vuursteenvindplaatsen hebben een oppervlakte van enkele tientallen meters tot circa 2000 m². Nederzettingen bestaande uit één of meerdere huisplaatsen hebben een oppervlakte vanaf circa 500 m². Sporen van agrarische activiteiten omvatten meestal lineaire structuren (greppels, plaenrijen). Omdat de plangebieden in alle gevallen een vrij kleine oppervlakte hebben strekken met name nederzettingen zich vermoedelijk uit tot buiten de grenzen van het plangebied.

Diepteligging

Sporen uit de late middeleeuwen tot en met de nieuwe tijd worden aan het maaiveld en in de bouwvoor/eerdlaag verwacht. Oudere sporen en diep ingegraven sporen uit bovengenoemde perioden worden in de top van de C-horizont verwacht.

Locatie

De verwachte vondstcomplexen kunnen in alle plangebieden in het gehele plangebied worden aangetroffen.

Uiterlijke kenmerken

Vuursteenvindplaatsen: strooiing van vuurstenen werktuigen en productiemateriaal (klopstenen), productieafval (aflagen). Haardkuilen, houtskool, verbrand vuursteen.

Nederzettingen tot en met late middeleeuwen: sporen van gebouwen in de vorm van paalkuilen en ingegraven muren, afvalkuilen, opslagkuilen, erfafscheidingen, greppels. Vondstmateriaal overwegend handgevormd aardewerk en vuursteen. Uit de Romeinse tijd kan ook geïmporteerd aardewerk worden aangetroffen (terra sigillata, terra nigra, terra rubra, amforae).

Nederzettingen late middeleeuwen - nieuwe tijd (plangebied 1 en 3): funderingen, muurwerk, gemetselde putten. Vondstmateriaal voornamelijk

Sporen van agrarische activiteit: greppels, palenrijen, kleine constructies (schuren, stallen, veekralen, spiekers), fosfaatconcentraties, ploeg- en eerdsporen, waterkuilen.

Sporen van rituele activiteit: werktuigen en/of sieraden die bewust zijn gedeponeerd. Het betreft veelal bijlen (vuur- of natuursteen, brons) of wapens (brons, ijzer).

Mogelijke verstoringen

Plangebied 1: Binnen dit plangebied heeft op de voorheen onbebouwde gedeelten een bodemsanering plaatsgevonden. Hierbij is het bodemprofiel volledig verstoord. Op de locatie waar de bebouwing heeft gestaan kan eveneens worden uitgegaan van een hoge mate van verstoring als gevolg van deze bebouwing.

Plangebied 2. Dit plangebied is in gebruik als tuin. Op de historische kaarten tot op heden

is er geen bebouwing te zien. Wel is er een grote boom aanwezig. Er is waarschijnlijk sprake van enige mate van verstoring als gevolg van de werking van deze wortels.

Plangebied 3: Dit plangebied is intensief bebouwd geweest. Eventueel aanwezige resten zijn hierbij waarschijnlijk verstoord

Plangebied 4. Vanaf de jaren '50 is hier de tuinbouwvakschool aanwezig. Bij de bouw hiervan is het bodemprofiel verstoord.

Plangebied 5. Vanaf de jaren '70 is hier de MAVO Reeburg aanwezig. Bij de bouw hiervan is het bodemprofiel verstoord.

5 Conclusies en advies

5.1 Conclusies

In maart 2011 is in opdracht van de gemeente Vught door Ingenieursbureau Oranjewoud BV een bureauonderzoek uitgevoerd ten behoeve van een vijftal locaties in de gemeente Vught (Noord-Brabant). De plangebieden staan bekend onder de naam Taalstraat 78-82 (Plangebied 1), Koestraat (Plangebied 2), Taalstraat-Torenstraat (3), Irenelaan 1 (4) en Park Reeburg 28 (5). De aanleiding voor het archeologisch onderzoek is de toekomstige herinrichting van de plangebieden. Op alle locaties zal woningbouw plaatsvinden.

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek kan worden geconcludeerd dat in alle plangebieden -mits een intact bodemprofiel aanwezig is- archeologische resten uit de periode mesolithicum - nieuwe tijd kunnen worden aangetroffen. Bovendien kan een breed scala aan complextypen worden aangetroffen.

In plangebied 1 (Taalstraat 78-82) is echter sprake van een hoge mate van verstoring: deze locatie is in het verleden grotendeels gesaneerd, waardoor de kans op het aantreffen van samenhangende archeologische resten hier zeer klein is. In plangebied 2 (Koestraat) is de verstoring waarschijnlijk geringer: hier heeft tot op heden geen bebouwing plaatsgevonden. Wel is sprake van enige verstoring als gevolg van boomwortels. De kans op het aantreffen van intacte vindplaatsen is hier middelhoog. Plangebied 3 kent een hoge mate van verstoring: hier heeft lange tijd bebouwing plaatsgevonden. De kans op het aantreffen van intacte samenhangende archeologische resten is hier klein. In de plangebieden 4 (Irenelaan 1) en 5 (Park Reeburg 28) vormt de huidige bebouwing de eerste bebouwing. De aanleg van deze bebouwing zal tot een matige tot hoge verstoring van het bodemprofiel hebben geleid.

5.2 Advies voor vervolgonderzoek

Voor plangebied 1 (Taalstraat 78-82) wordt geen vervolgonderzoek noodzakelijk geacht. Conform de eerdere bevindingen van de Provincie Noord-Brabant is de kans op het aantreffen van intacte vindplaatsen hier dusdanig klein dat de bodemingrepen ten behoeve van de toekomstige ontwikkelingen niet leiden tot een noemenswaardig informatieverlies met betrekking tot archeologische waarden.

Voor plangebied 2 (Koestraat) wordt geadviseerd bij voorkeur een inventariserend veldonderzoek - verkennende fase uit te voeren door middel van grondboringen. Het doel van het inventariserend veldonderzoek is het toetsen van het gespecificeerde verwachtingsmodel. Hierbij wordt de lokale geomorfologische en bodemkundige situatie vastgesteld, en wordt vastgesteld in welke mate er sprake is van een intact bodemprofiel. Indien een intact bodemprofiel wordt aangetroffen, dan wordt advies uitgebracht over hoe eventueel aanwezige archeologische vindplaatsen het beste kunnen worden opgespoord. Bijvoorbeeld door middel van een archeologische begeleiding. Op basis van resultaten kan ook worden geadviseerd dat verder vervolgonderzoek niet noodzakelijk is (bij vaststellen van een verstoord bodemprofiel).

Een andere optie is ten aanzien van plangebied 2 de graafwerkzaamheden ten behoeve van de funderingen van de woning *direct* onder archeologische begeleiding uit te voeren. Op deze wijze kan de aan- of afwezigheid van vindplaatsen ter plaatse op snelle en efficiënte wijze worden vastgesteld. Voor een archeologische begeleiding is echter wel een programma van eisen verplicht.

Voor plangebied 3 (Taalstraat-Torenstraat) wordt geen vervolgonderzoek noodzakelijk geacht: conform de eerdere bevindingen uit de ruimtelijke bebouwing is het aannemelijk dat de verstoringen hier dusdanig groot zijn dat de trefkans op intacte vindplaatsen zeer klein is.

Ook voor plangebied 4 (Irenelaan 1) en 5 (Park Reeburg 28) is de verstoring potentieel hoog vanwege de bebouwing van respectievelijk de tuinbouwvakschool en de MAVO-Reeburg. Omdat het op beide locaties de eerste bebouwing betreft, kunnen er nog intacte zones aanwezig zijn. Geadviseerd wordt dan ook ten aanzien van deze locaties een inventariserend veldonderzoek - verkennende fase uit te voeren door middel van grondboringen. Het doel van het inventariserend veldonderzoek is het toetsen van het gespecificeerde verwachtingsmodel. Hierbij wordt de lokale geomorfologische en bodemkundige situatie vastgesteld, en wordt vastgesteld in welke mate er sprake is van een intact bodemprofiel. Indien een intact bodemprofiel wordt aangetroffen, dan wordt advies uitgebracht over hoe eventueel aanwezige archeologische vindplaatsen het beste kunnen worden opgespoord. Op basis van resultaten kan ook worden geadviseerd dat verder vervolgonderzoek niet noodzakelijk is (bij vaststellen van een verstoord bodemprofiel).

De uiteindelijke beslissing over de hierboven geformuleerde adviezen is te allen tijde voorbehouden aan de bevoegde overheid (gemeente Vught) en/of diens archeologisch adviseur.

Ook voor vrijgegeven (delen van) plangebieden bestaat altijd de mogelijkheid dat er tijdens graafwerkzaamheden toch losse sporen en vondsten worden aangetroffen. Het betreft dan vaak kleine sporen of resten die niet door middel van een booronderzoek kunnen worden opgespoord. Op grond van artikel 53 van de Monumentenwet 1988 dient zo spoedig mogelijk melding te worden gemaakt van de vondst bij de Minister (de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed: ARCHISmeldpunt, telefoon 033-4227682). Een vondstmelding bij de gemeentelijk of provinciaal archeoloog kan ook.

Ingenieursbureau Oranjewoud B.V.
Heerenveen, maart 2011

Literatuur en geraadpleegde bronnen

Berendsen, H.J.A. 2008 (5^e druk): *De vorming van het land. Inleiding in de geologie en geomorfologie*. Van Gorcum, Assen.

Berendsen, H.J.A. 2004 (4^e druk): *Landschappelijk Nederland*. Van Gorcum, Assen.

Berkel, G. van en K. Samplonius. 2006: *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie*. Het Spectrum, Houten.

Croonen Adviseurs BV, 2007. *Ruimtelijke onderbouwing woningbouw Taalstraat 78-82 te Vught*. Croonen Adviseurs BV, Rosmalen.

Fontijn, D., 2004 'Schatvondsten' in de beekdalen. De interpretatie van metaaldeposities uit de Bronstijd. In: Gerritsen, F. & E. Rensink (red.). *Beekdallandschappen in archeologisch perspectief. Een kwestie van onderzoek en Monumentenzorg*. Nederlandse Archeologische Rapporten (NAR) 28. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.

Kooi, M. & C. Verbeek, 2008. *Vught (N.-B.), Taalstraat 96. Proefsleuvenonderzoek*. BILAN-rapport 2008/090. Bureau Interdisciplinaire Landschapsanalyse (BILAN), Deventer.

Kortlang, F. 1987. *Landschapsonderzoek. Archeologie. De Dommelvallei: een archeologische inventarisatie. Deel I: Methode, resultaten en planologische aspecten. Deel II: Bewoningsgeschiedenis*. Provincie Noord-Brabant/R.N.V. Noord-Brabant, 's Hertogenbosch.

Mulder, E.F.J. de, et.al. 2003. *De ondergrond van Nederland*. Wolters-Noordhoff, Groningen.

Pater, B.C. de, Schoenmaker, B., 2005. *Grote Atlas van Nederland 1930-1950*. Asia Maior, Zierikzee.

Schalk, I. 2008(?). *Ruimtelijke onderbouwing plangebied Taalstraat-Torenstraat te Vught*. Tonnaer Archeologie en Stedebouw, Maastricht.

Vervloet, J.A.J. 1986: *Zandlandschap*. In: Barends et al (reds.) *Het Nederlandse landschap. Een historisch-geografische benadering*. Stichting Matrijs, Utrecht.

Kaarten

Bodemkaart van Nederland, 1:50000, STIBOKA, kaartblad 45C
Grote Historische Atlas (1830-1855), Wolters Noordhoff, Groningen
Minuutplan ca. 1830 (<http://www.watwaswaar.nl>)
Topografische kaart 1:25000 (<http://kadata.kadaster.nl>)
Topografisch-militaire kaarten 1879, 1900 (www.watwaswaar.nl)

Internet

www.archis2.archis.nl
www.watwaswaar.nl
www.kich.nl
<http://taalstraat-vught.expertpagina.nl>

Bijlage 1 : Archeologische perioden

Bijlage 1 : Archeologische perioden

Als bijlage op de resultaten en verzamelde gegevens wordt hieronder een algemene ontwikkeling van de bewoners-geschiedenis in Nederland geschetst.

Gedurende het Paleolithicum (300.000-8800 voor Chr.) hebben moderne mensen (homo sapiens) onze streken tijdens de warmere perioden wel bezocht, doch sporen uit deze periode zijn zeldzaam en vaak door latere omstandigheden verstoord. De mensen trokken als jager-verzamelaars rond in kleine groepen en maakten gebruik van tijdelijke kampementen. De verschillende groepen jager-verzamelaars exploiteerden kleine territoria, maar verbleven, afhankelijk van het seizoen, steeds op andere locaties.

In het Mesolithicum (8800-4900 voor Chr.) zette aan het begin van het Holoceen een langdurige klimaatsverbetering in. De gemiddelde temperatuur steeg, waardoor geleidelijk een bosvegetatie tot ontwikkeling kwam en de variatie in flora en fauna toenam. Ook in deze periode trokken de mensen als jager-verzamelaars rond. Voorwerpen uit deze periode bestaan voornamelijk uit voor de jacht ontworpen vuurstenen spitsjes.

De hierop volgende periode, het Neolithicum (5300-2000 voor Chr.), wordt gekenmerkt door een overschakeling van jager-verzamelaars naar sedentaire bewoners, met een volledig agrarische levenswijze. Deze omwenteling ging gepaard met een aantal technische en sociale vernieuwingen, zoals huizen, geslepen bijlen en het gebruik van aardewerk.

Door de productie van overschot kon de bevolking gaan groeien en die bevolkingsgroei had tot gevolg dat de samenleving steeds complexer werd. Uit het Neolithicum zijn verschillende grafmonumenten bekend, zoals hunebedden en grafheuvels.

Het begin van de Bronstijd (2000-800 voor Chr.) valt samen met het eerste gebruik van bronzen voorwerpen, zoals bijlen. Het gebruik van vuursteen was hiermee niet direct afgelopen. Vuursteenmateriaal uit de Bronstijd is meestal niet goed te onderscheiden van dat uit andere perioden. Het aardewerk is over het algemeen zeldzaam. De grafheuveltraditie die tijdens het Neolithicum haar intrede deed werd in eerste instantie voortgezet, maar rond 1200 voor Chr. vervangen door begravingen in urnenvelden. Het gaat hier om ingegraven urnen met crematieresten waar overheen kleine heuveltjes werden opgeworpen, eventueel omgeven door een greppel.

In de IJzertijd (800-12 voor Chr.) werden de eerste ijzeren voorwerpen gemaakt. Ten opzichte van de Bronstijd traden er in de aardewerktraditie en in het gebruik van vuursteen geen radicale veranderingen op. De mensen woonden in verspreid liggende hoeven of in nederzettingen van enkele huizen. Op de hogere zandgronden ontstonden uitgebreide omwalde akkercomplexen (celtic fields). In deze periode werden de kleigebieden ook in gebruik genomen door mensen afkomstig van de zandgebieden. Opvallend zijn de verschillen in materiële welstand. Er zijn zogenaamde vorstengraven bekend in Zuid-Nederland, maar de meeste begravingen vonden plaats in urnenvelden.

Met de Romeinse tijd (12 voor Chr. tot 450 na Chr.) eindigt de prehistorie en begint de geschreven geschiedenis. In 47 na Chr. werd de Rijn definitief als rijksgrens van het Romeinse Rijk ingesteld. Ter controle van deze zogenaamde limes werden langs de Rijn castella (militaire forten) gebouwd. De inheems leefwijze handhaafde zich wel, ook al werd de invloed van de Romeinen steeds duidelijker in soorten aardewerk (o.a. gedraaid) en een betere infrastructuur. Onder meer ten gevolge van invallen van Germaanse stammen ontstond er instabiliteit wat uiteindelijk leidde tot het instorten van de grensverdediging langs de Rijn.

Over de Middeleeuwen (450-1500 na Chr.), en met name de Vroege Middeleeuwen (450-1000 na Chr.), zijn nog veel zaken onbekend. Archeologische overblijfselen zijn betrekkelijk schaars. De politieke macht was na het wegvallen van de Romeinen in handen gekomen van regionale en lokale hoofdliden. Vanaf de 10^e eeuw ontstaat er weer enige stabiliteit en is een toenemende feodalisering zichtbaar. Door bevolkingsgroei en gunstige klimatologische omstandigheden werd in deze periode een begin gemaakt met het ontginnen van bos, heide en veen. Veel van onze huidige steden en dorpen dateren uit deze periode.

De hierop volgende periode 1500 – heden wordt aangeduid als Nieuwe Tijd.

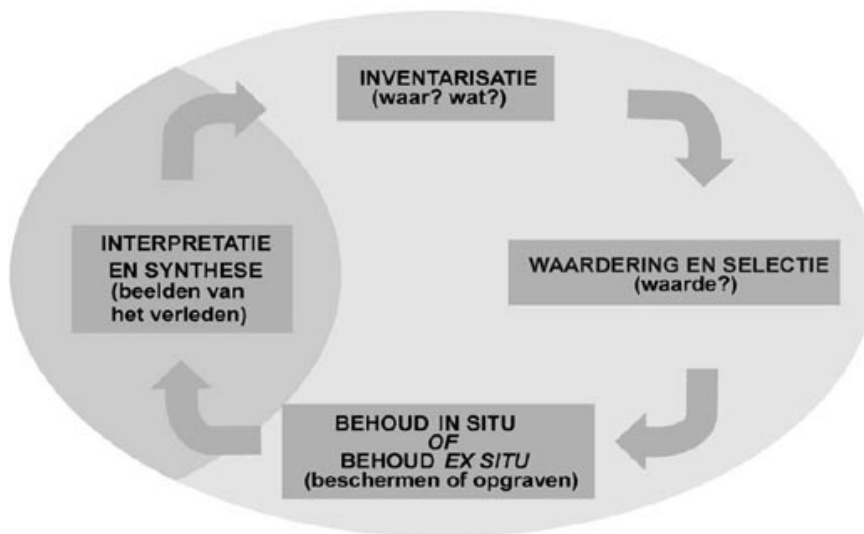
Bijlage 2: AMZ-cyclus

Bijlage 2 : AMZ-cyclus

Het AMZ-proces

Archeologisch onderzoek in Nederland wordt in de meeste gevallen uitgevoerd binnen het kader van de zogenaamde Archeologische Monumentenzorg (AMZ).

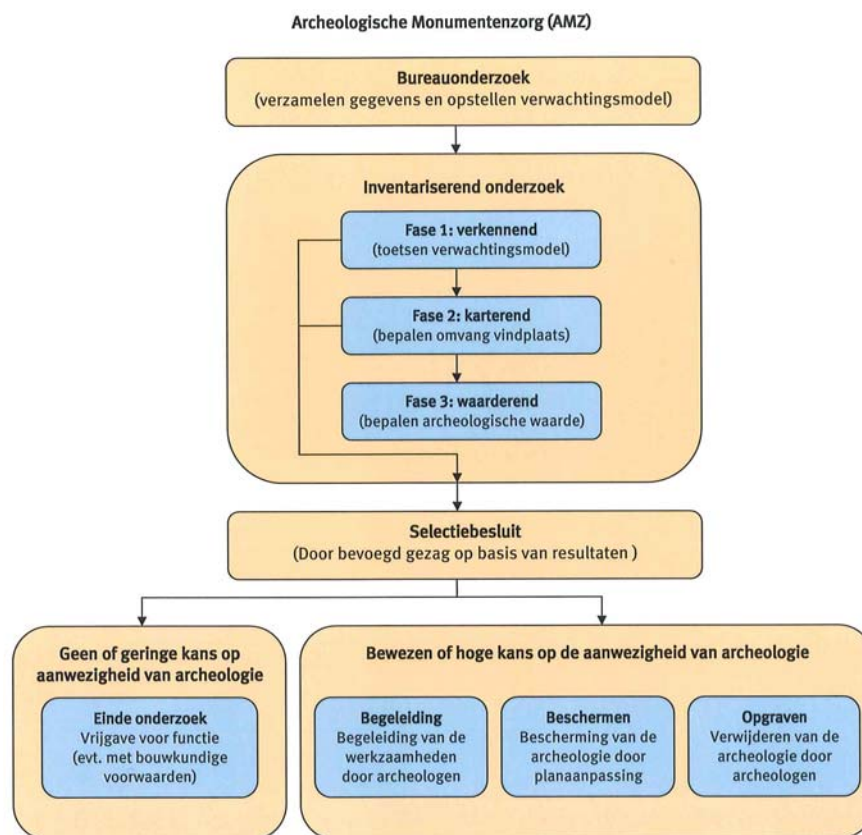
Het gehele traject van de AMZ omvat een aantal stappen die elkaar kunnen opvolgen, afhankelijk van het resultaat van de voorgaande stappen. In de procedure wordt volgens een trechtermodel gewerkt. Het startpunt ligt eigenlijk al bij het bepalen van de onderzoeksplicht. Op diverse provinciale en landelijke archeologische waardenkaarten kan namelijk worden ingezien of het plangebied ligt in een zone met een archeologische verwachting. Indien dit het geval blijkt te zijn, dan zal er in het kader van de planprocedure onderzoek verricht moeten worden om te bepalen of er archeologische waarden binnen het plangebied aanwezig zijn. Hiermee start de zogenaamde AMZ-cyclus (zie afb. 1 en 2)

Afb. 1: de AMZ-cyclus

De eerste fase: bureauonderzoek

Uitgangspunt voor het bureauonderzoek is het vaststellen van een gespecificeerd verwachtingsmodel dat op detailniveau voor het plangebied aangeeft wat er aan archeologische vindplaatsen aanwezig kan zijn. Op basis van dit verwachtingsmodel wordt bepaald of er een veldonderzoek nodig is en wat de juiste methode voor dit veldonderzoek zou moeten zijn om deze mogelijk aanwezige archeologische resten te kunnen aantonen.

Afb. 2: proces van de AMZ

De tweede fase: inventariserend veldonderzoek (IVO)

Het inventariserend veldonderzoek kan worden opgesplitst in drie subfases.

Fase 1. verkennend onderzoek

In sommige gevallen wordt er gestart met een verkennend onderzoek. Een verkennend onderzoek kent een relatief lage onderzoeksintensiteit en wordt feitelijk uitgevoerd omdat er bij het bureauonderzoek onvoldoende gegevens beschikbaar zijn om dit voldoende te kunnen onderbouwen. Dit is bijvoorbeeld het geval als er te weinig bodemkundige of geologische gegevens zijn om binnen het plangebied de verwachtingswaarden te kunnen onderbouwen of zelfs überhaupt tot een verwachtingswaarde te komen. Met een verkennend onderzoek kan tot in detail de verwachtingswaarde worden aangebracht. Zodoende kan door terugkoppeling een aangescherpt verwachtingsmodel worden gemaakt en kan karterend veldonderzoek in een vervolgfase gericht en daarmee ook kostenefficiënter worden ingezet.

Fase 2. karterend onderzoek

In de regel wordt er gestart met een karterend onderzoek. Dit veldonderzoek dient om het verwachtingsmodel uit het bureauonderzoek te toetsen en eventueel aanwezige vindplaatsen op te sporen. Het onderzoek wordt vrijwel altijd vlakdekkend uitgevoerd door middel van boringen en/of oppervlaktekarteringen of proefsleuven. Het resultaat is in de regel een overzichtskaart met de resultaten van het onderzoek. Eventueel aangetoonde vindplaatsen worden daarbij aangegeven. Indien er geen archeologische vindplaatsen worden aangetroffen of wanneer bijvoorbeeld al blijkt dat deze geheel zijn verstoord, dan wel van geen waarde zijn, is dit meestal ook het eindstadium van de AMZ-cyclus.

Als er wel archeologische vindplaatsen worden aangetroffen of het blijkt uit de onderzoeksgegevens dat deze met zeer grote zekerheid kunnen worden verwacht, dan dient er een waardestellend onderzoek te

worden uitgevoerd. Meestal is van de vindplaatsen die bij een karterend onderzoek zijn aangetroffen nog slechts in beperkte mate bekend wat de waarde ervan is.

Fase 3. waarderend onderzoek

Een waarderend onderzoek dient de fysieke kwaliteiten van een eerder aangetoonde of reeds bekende archeologische vindplaats vast te stellen en dient te leiden tot een waardestelling. Voor een waardestelling is het van belang om in elk geval de aard van de vindplaats, de exacte begrenzing in omvang en diepteligging, de datering en de mate van conservering en intactheid te weten. Een waarderend onderzoek kan worden uitgevoerd door middel van boringen of proefsleuven. Wat de beste methode is hangt sterk af van de omstandigheden en de aard van de vindplaats. In de meeste gevallen worden er voor een waardestelling proefsleuven of proefputten gegraven. Omdat met deze methode meer en betere informatie over de vindplaats kan worden verkregen dan met aanvullende booronderzoek. Proefsleuven zijn lange sleuven van twee tot vijf meter breed die worden aangelegd in de zones waar in de voorgaande onderzoeksfase aanwijzingen voor vindplaatsen zijn aangetroffen.

De derde fase: Selectie en waardering

Het eindresultaat van een waardestellend onderzoek is een selectieadvies waarin op basis van de waardestelling van de vindplaats(en) wordt aangegeven of een vindplaats behoudenswaardig is. Deze waardestelling geschiedt op basis van verschillende waarderingscriteria. De term behoudenswaardig is sterk gerelateerd aan de essentie van het rijks- en provinciaal beleid ten aanzien van de archeologische monumentenzorg. In eerste instantie gaat dit namelijk uit van het behoud van het bodemarchief in situ (ter plekke in de bodem). Alleen wanneer dit binnen een belangenafweging niet kan zal het stuk waardevol bodemarchief voor het nageslacht bewaard dienen te worden door middel van een opgraving. Dit wordt ook wel behoud ex situ genoemd. Wanneer behoud niet gewenst is vanwege een relatief geringe waarde van de vindplaats(en) kan nog worden besloten om de bodemingrepen onder archeologische begeleiding te laten uitvoeren. Ook is het natuurlijk nog mogelijk dat er helemaal geen archeologisch onderzoek meer hoeft plaats te vinden en kan het terrein worden 'vrij gegeven'. Het bevoegd gezag zal op basis van het selectieadvies uiteindelijk aangeven welke maatregelen er dienen te worden genomen. Deze beslissing wordt het selectiebesluit genoemd.

Plaats van de AMZ-cyclus in de planvorming

Net als met andere omgevingsfactoren waarmee binnen de planvorming rekening gehouden dient te worden, is het ook voor de archeologie van belang om dit in een zo vroeg mogelijk stadium in te steken. Niet alleen is dit voor een aantal onderzoeksfasen vanwege provinciaal of gemeentelijk beleid al een vereiste, het geeft bovendien al vroeg inzicht in eventuele risico's qua exploitatie en potentiële vertragingen in een project.

Indien er een middelhoge of hoge kans op de aanwezigheid van archeologische resten bestaat, zal het bevoegd gezag een inventariserend onderzoek verplicht stellen ten behoeve van de ruimtelijke onderbouwing. Dit onderzoek is gebaseerd op het specifieke verwachtingsmodel uit het bureauonderzoek dat daaraan vooraf dient te gaan. In praktijk worden deze onderzoeken gecombineerd uitgevoerd en in één verslag gerapporteerd. Wanneer eenmaal een planprocedure is voorgenomen zal met het archeologisch onderzoek al kunnen worden begonnen.

In principe kan het gehele inventariserend veldonderzoek, inclusief een selectieadvies, voorafgaand aan een planprocedure worden afgerond. Dit heeft als voordeel dat binnen het toekomstige plan de omvang van de archeologische vindplaats(en) definitief kan worden afgebakend en er, bij behoud in situ, de bestemming 'archeologische waardevol' kan worden opgenomen. Ook kunnen dan in bijvoorbeeld een aanlegvergunning specifieke voorschriften worden opgenomen om aantasting te voorkomen. In dit kader en deze planfase kan ook een voorschot worden genomen op inrichtingsmaatregelen (aanpassing van een eventueel al beschikbaar stedenbouwkundig ontwerp of het voorschrijven van bijvoorbeeld een groenzone, speelveld, parkeerplaatsen etc.). Indien dit mogelijk is kan ook worden voorgeschreven dat er archeologievriendelijk gebouwd dient te worden door aanpassing van funderingswijze of ander technische maatregelen.

Het nadeel van het uitvoeren van een waardestellend veldonderzoek na de een planprocedure is dat daarmee ook de consequenties ervan pas later in beeld komen, wat leidt tot een aantal risico's. Vaak blijkt dan behoud in situ veel lastiger te zijn en is dit dan alleen met technische maatregelen nog

mogelijk. Soms is alleen behoud ex situ door middel van opgravingen de enige nog resterende kostbare optie.

Bijlage 3a: AMK-terreinen uit ARCHIS II

<i>monumentnr.</i>	4184	<i>complextype</i>	Nederzetting, onbepaald	<i>datering tot</i>
<i>waarde</i>	Terrein van hoge archeologische waarde	<i>datering van</i>		
<i>kaartblad + volgnr.</i>	45C 012			
<i>provincie</i>	Noord-Brabant			
<i>plaats</i>	Haanwijk		IJzertijd: 800 - 12 vC	Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
<i>gemeente</i>	Sint-Michielsgestel			
<i>toponiem</i>	Sterrenbosch			
<i>coördinaten</i>	149670 408245			
<i>monumentnr.</i>	4573	<i>complextype</i>	Nederzetting, onbepaald	<i>datering tot</i>
<i>waarde</i>	Terrein van hoge archeologische waarde	<i>datering van</i>		
<i>kaartblad + volgnr.</i>	45D 006			
<i>provincie</i>	Noord-Brabant			
<i>plaats</i>	Halder		Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC	Romeinse tijd midden B: 150 - 270 nC
<i>gemeente</i>	Sint-Michielsgestel	<i>complextype</i>	Pottenbakkerij	
<i>toponiem</i>	Halder	<i>datering van</i>		<i>datering tot</i>
<i>coördinaten</i>	150594 406715		Romeinse tijd midden A: 70 - 150 nC	Romeinse tijd midden A: 70 - 150 nC
<i>monumentnr.</i>	13905	<i>complextype</i>	Kasteel	<i>datering tot</i>
<i>waarde</i>	Terrein van hoge archeologische waarde	<i>datering van</i>		
<i>kaartblad + volgnr.</i>	45C 016			
<i>provincie</i>	Noord-Brabant			
<i>plaats</i>	Haanwijk		Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC	Nieuwe tijd B: 1650 - 1850 nC
<i>gemeente</i>	Sint-Michielsgestel			
<i>toponiem</i>	Out Herlaer			
<i>coördinaten</i>	149838 407916			

Bijlage 3b: Waarnemingen uit ARCHIS II

waarnemingsnr. 14004
bron ARCHIS
plaats Onbekend
gemeente Sint-Michielsgestel
toponiem ESSCHE STROOM
coördinaten 150320 406470
vondstomstandigheden Niet-archeologisch: baggerwerk
OM-nr. -1
vondstdatum 09-1962

type vindplaats Depot
datering van
 Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
 Romeinse tijd midden A: 70 - 150 nC
 Romeinse tijd midden B: 150 - 270 nC
type vindplaats Nederzetting, onbepaald
datering van
 Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
 Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
type vindplaats Onbekend
datering van
 Middeleeuwen vroeg C: 725 - 900 nC

tot
 Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
 Romeinse tijd midden B: 150 - 270 nC
 Romeinse tijd laat A: 270 - 350 nC
tot
 Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
 Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
tot
 Middeleeuwen vroeg C: 725 - 900 nC

waarnemingsnr. 14373
bron ARCHIS
plaats Vught
gemeente Vught
toponiem GENDIJK
coördinaten 149050 408090
vondstomstandigheden Niet-archeologisch: onbepaald
OM-nr. -1
vondstdatum 08-1980

type vindplaats Onbekend
datering van
 Romeinse tijd midden A: 70 - 150 nC

tot
 Romeinse tijd midden A: 70 - 150 nC

waarnemingsnr. 17841
bron ARCHIS
plaats Vught
gemeente Vught
toponiem VUGHT
coördinaten 149700 406500
vondstomstandigheden Niet-archeologisch: onbepaald
OM-nr. -1
vondstdatum 09-1989

type vindplaats Nederzetting, onbepaald
datering van
 Bronstijd midden: 1800 - 1100 vC
 IJzertijd: 800 - 12 vC
 Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
 Middeleeuwen vroeg C: 725 - 900 nC
 Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC
 Onbekend

tot
 Bronstijd midden: 1800 - 1100 vC
 IJzertijd: 800 - 12 vC
 Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
 Middeleeuwen vroeg C: 725 - 900 nC
 Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC
 Onbekend

waarnemingsnr. 17842
bron ARCHIS
plaats Vught
gemeente Vught
toponiem VUGHT
coördinaten 149450 406900
vondstomstandigheden Niet-archeologisch: graafwerk
OM-nr. -1
vondstdatum 09-1989

type vindplaats Nederzetting, onbepaald
datering van
 IJzertijd: 800 - 12 vC
 Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
 Romeinse tijd vroeg: 12 - 70 nC
 Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
 Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC

tot
 IJzertijd: 800 - 12 vC
 Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
 Romeinse tijd vroeg: 12 - 70 nC
 Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
 Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC

waarnemingsnr. 21602
bron ARCHIS
plaats Onbekend
gemeente Sint-Michielsgestel
toponiem HALDER
coördinaten 150120 407140
vondstomstandigheden Niet-archeologisch: onbepaald
OM-nr. -1
vondstdatum 14-04-1990

type vindplaats Onbekend
datering van
 Neolithicum midden B: 3400 - 2850 vC

tot
 Bronstijd vroeg: 2000 - 1800 vC

waarnemingsnr. 31344
bron ARCHIS
plaats Vught
gemeente Vught
toponiem
coördinaten 148880 407260
vondstomstandigheden Archeologisch: opgraving
OM-nr. -1
vondstdatum 1957

type vindplaats Kerk
datering van
 Middeleeuwen vroeg: 450 - 1050 nC

tot
 Middeleeuwen vroeg: 450 - 1050 nC

waarnemingsnr.	31724	type vindplaats	Nederzetting, onbepaald	
bron	ARCHIS	datering van		tot
plaats	Halder	Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC		Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
gemeente	Sint-Michielsgestel	Romeinse tijd vroeg: 12 - 70 nC		Romeinse tijd vroeg: 12 - 70 nC
toponiem	HALDER	Romeinse tijd vroeg: 12 - 70 nC		Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
coördinaten	150620 406680	Romeinse tijd vroeg B: 25 - 70 nC		Romeinse tijd midden: 70 - 150 nC
vondstomstandigheden	Archeologisch: opgraving	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC		Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
OM-nr.	-1	type vindplaats	Pottenbakkerij	
vondstdatum	21-05-1973	datering van		tot
		Romeinse tijd vroeg: 12 - 70 nC		Romeinse tijd vroeg: 12 - 70 nC
		Romeinse tijd vroeg B: 25 - 70 nC		Romeinse tijd midden: 70 - 150 nC
		Romeinse tijd midden: 70 - 150 nC		Romeinse tijd midden: 70 - 150 nC
waarnemingsnr.	32114	type vindplaats	Klooster(complex)	
bron	ARCHIS	datering van		tot
plaats	Vught	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC		Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
gemeente	Vught			
toponiem				
coördinaten	149120 407780			
vondstomstandigheden	Archeologisch: opgraving			
OM-nr.	-1			
vondstdatum	1950			
waarnemingsnr.	35933	type vindplaats	Onbekend	
bron	ARCHIS	datering van		tot
plaats	Onbekend	Mesolithicum: 8800 - 4900 vC		Nieuwe tijd C: 1850 - heden
gemeente	Vught			
toponiem	NIEUW HERLAAR			
coördinaten	150275 406750			
vondstomstandigheden	Onbekend			
OM-nr.	-1			
vondstdatum	9999			
waarnemingsnr.	36205	type vindplaats	Onbekend	
bron	ARCHIS	datering van		tot
plaats	Onbekend	Bronstijd midden: 1800 - 1100 vC		Bronstijd laat: 1100 - 800 vC
gemeente	Den Bosch			
toponiem	DOMMEL			
coördinaten	148800 409000			
vondstomstandigheden	Onbekend			
OM-nr.	-1			
vondstdatum	9999			
waarnemingsnr.	36976	type vindplaats	Onbekend	
bron	ARCHIS	datering van		tot
plaats	Vught	Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC		Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
gemeente	Vught			
toponiem	HULSCHE WATER			
coördinaten	150250 405860			
vondstomstandigheden	Onbekend			
OM-nr.	-1			
vondstdatum	1962			

waarnemingsnr.	37037	type vindplaats	Schans	tot
bron	ARCHIS	datering van		
plaats	Onbekend	Nieuwe tijd B: 1650 - 1850 nC		Nieuwe tijd B: 1650 - 1850 nC
gemeente	Vught			
toponiem	HET VAANTJE; DOMMEL; TOLHUIS;			
coördinaten	149790 407090			
vondstomstandigheden	Archeologisch: onbepaald			
OM-nr.	-1			
vondstdatum	9999			
waarnemingsnr.	37040	type vindplaats	Nederzetting, onbepaald	tot
bron	ARCHIS	datering van		
plaats	Onbekend	Nieuwe tijd A: 1500 - 1650 nC		Nieuwe tijd B: 1650 - 1850 nC
gemeente	Vught			
toponiem				
coördinaten	148000 408000			
vondstomstandigheden	Onbekend			
OM-nr.	-1			
vondstdatum	9999			
waarnemingsnr.	39264	type vindplaats	Metaalbewerking/smederij	tot
bron	ARCHIS	datering van		
plaats	Halder	Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC		Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
gemeente	Sint-Michielsgestel	type vindplaats	Nederzetting, onbepaald	tot
toponiem	HALDER	datering van		
coördinaten	150580 406620	Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC		Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
vondstomstandigheden	Archeologisch: opgraving	Romeinse tijd vroeg: 12 - 70 nC		Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
OM-nr.	-1	Romeinse tijd vroeg: 12 - 70 nC		Romeinse tijd midden A: 70 - 150 nC
vondstdatum	1963	Romeinse tijd midden A: 70 - 150 nC		Romeinse tijd midden A: 70 - 150 nC
		type vindplaats	Pottenbakkerij	tot
		datering van		
		Romeinse tijd vroeg B: 25 - 70 nC		Romeinse tijd midden A: 70 - 150 nC
waarnemingsnr.	39271	type vindplaats	Nederzetting, onbepaald	tot
bron	ARCHIS	datering van		
plaats	Halder	IJzertijd: 800 - 12 vC		Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
gemeente	Sint-Michielsgestel	Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC		Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
toponiem	HALDER	Romeinse tijd vroeg: 12 - 70 nC		Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
coördinaten	150500 406575	Nieuwe tijd A: 1500 - 1650 nC		Nieuwe tijd B: 1650 - 1850 nC
vondstomstandigheden	Archeologisch: opgraving			
OM-nr.	-1			
vondstdatum	03-1966			
waarnemingsnr.	39272	type vindplaats	Brug	tot
bron	ARCHIS	datering van		
plaats	Halder	Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC		Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
gemeente	Sint-Michielsgestel	type vindplaats	Nederzetting, onbepaald	tot
toponiem	DOMMEL	datering van		
coördinaten	150620 406800	Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC		Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
vondstomstandigheden	Archeologisch: inspectie			
OM-nr.	-1			
vondstdatum	06-1969			

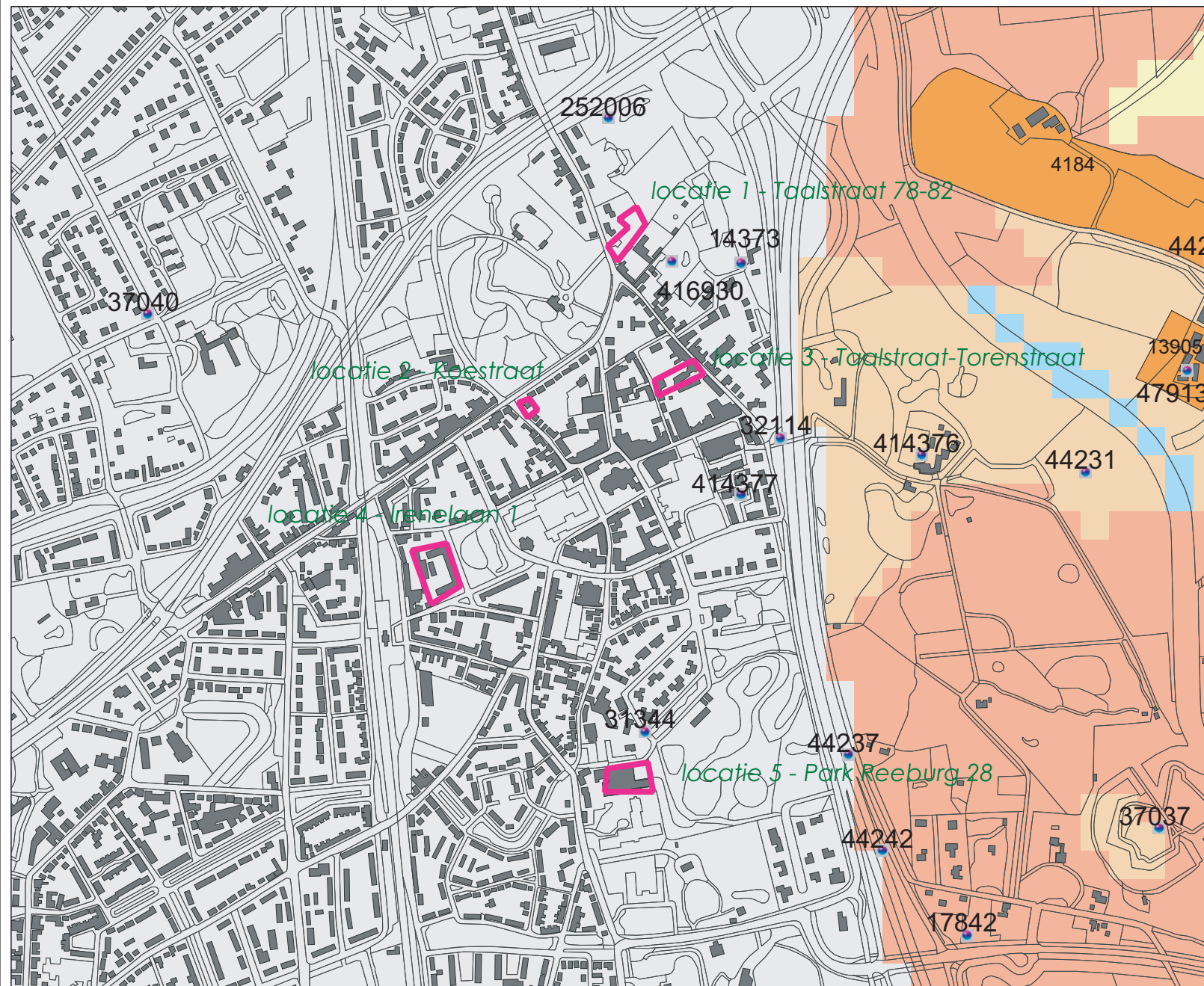
waarnemingsnr.	39342			
<i>bron</i>	ARCHIS	<i>type vindplaats</i>	Onbekend	
<i>plaats</i>	Onbekend	<i>datering van</i>		<i>tot</i>
<i>gemeente</i>	Vught	Romeinse tijd midden B: 150 - 270 nC		Romeinse tijd midden B: 150 - 270 nC
<i>toponiem</i>	HUIZE BERGEN			
<i>coördinaten</i>	149090 406780			
<i>vondstomstandigheden</i>	Indirect: collectie			
<i>OM-nr.</i>	-1			
<i>vondstdatum</i>	09-1940			
waarnemingsnr.	39345			
<i>bron</i>	ARCHIS	<i>type vindplaats</i>	Onbekend	
<i>plaats</i>	Onbekend	<i>datering van</i>		<i>tot</i>
<i>gemeente</i>	Vught	Romeinse tijd vroeg A: 12 vC - 25 nC		Romeinse tijd vroeg A: 12 vC - 25 nC
<i>toponiem</i>	TUSSEN FORTEN ISABELLA EN ANTONIE			
<i>coördinaten</i>	148000 409000			
<i>vondstomstandigheden</i>	Onbekend			
<i>OM-nr.</i>	-1			
<i>vondstdatum</i>	1837			
waarnemingsnr.	43840			
<i>bron</i>	ARCHIS	<i>type vindplaats</i>	Nederzetting, onbepaald	
<i>plaats</i>	Halder	<i>datering van</i>		<i>tot</i>
<i>gemeente</i>	Vught	Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC		Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
<i>toponiem</i>		Romeinse tijd vroeg: 12 - 70 nC		Romeinse tijd vroeg: 12 - 70 nC
<i>coördinaten</i>	150080 406580			
<i>vondstomstandigheden</i>	Onbekend			
<i>OM-nr.</i>	-1			
<i>vondstdatum</i>	22-07-1979			
waarnemingsnr.	44231			
<i>bron</i>	ARCHIS	<i>type vindplaats</i>	Onbekend	
<i>plaats</i>	Vught	<i>datering van</i>		<i>tot</i>
<i>gemeente</i>	Vught	Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC		Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
<i>toponiem</i>	KASTEEL MAURICK ; OUT HERLAER			
<i>coördinaten</i>	149660 407720			
<i>vondstomstandigheden</i>	Niet-archeologisch:			
<i>OM-nr.</i>	-1			
<i>vondstdatum</i>	29-05-1995			
waarnemingsnr.	44233			
<i>bron</i>	ARCHIS	<i>type vindplaats</i>	Onbekend	
<i>plaats</i>	Halder	<i>datering van</i>		<i>tot</i>
<i>gemeente</i>	Sint-Michielsgestel	Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC		Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
<i>toponiem</i>	HALDER			
<i>coördinaten</i>	150600 406500			
<i>vondstomstandigheden</i>	Niet-archeologisch:			
<i>OM-nr.</i>	-1			
<i>vondstdatum</i>	9999			
waarnemingsnr.	44235			
<i>bron</i>	ARCHIS	<i>type vindplaats</i>	Onbekend	
<i>plaats</i>	Onbekend	<i>datering van</i>		<i>tot</i>
<i>gemeente</i>	Sint-Michielsgestel	Mesolithicum: 8800 - 4900 vC		Mesolithicum: 8800 - 4900 vC
<i>toponiem</i>	OUT HERLAER	Mesolithicum midden: 7100 - 6450 vC		Neolithicum midden: 4200 - 2850 vC
<i>coördinaten</i>	149880 408100			
<i>vondstomstandigheden</i>	Archeologisch: (veld)kartering			
<i>OM-nr.</i>	-1			
<i>vondstdatum</i>	1988			

waarnemingsnr.	44237		
<i>bron</i>	ARCHIS	<i>type vindplaats</i>	Nederzetting, onbepaald
<i>plaats</i>	Vught	<i>datering van</i>	<i>tot</i>
<i>gemeente</i>	Vught		Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC
<i>toponiem</i>	HEIJMHOEF	<i>type vindplaats</i>	Onbekend
<i>coördinaten</i>	149240 407220	<i>datering van</i>	<i>tot</i>
<i>vondstomstandigheden</i>	Niet-archeologisch: graafwerk		Middeleeuwen vroeg C: 725 - 900 nC
<i>OM-nr.</i>	-1		Middeleeuwen vroeg C: 725 - 900 nC
<i>vondstdatum</i>	15-07-1989		Middeleeuwen vroeg C: 725 - 900 nC
waarnemingsnr.	44240		
<i>bron</i>	ARCHIS	<i>type vindplaats</i>	Onbekend
<i>plaats</i>	Vught	<i>datering van</i>	<i>tot</i>
<i>gemeente</i>	Vught		Onbekend
<i>toponiem</i>			
<i>coördinaten</i>	149880 406800		
<i>vondstomstandigheden</i>	Onbekend		
<i>OM-nr.</i>	-1		
<i>vondstdatum</i>	9999		
waarnemingsnr.	44241		
<i>bron</i>	ARCHIS	<i>type vindplaats</i>	Onbekend
<i>plaats</i>	Vught	<i>datering van</i>	<i>tot</i>
<i>gemeente</i>	Vught		Bronstijd: 2000 - 800 vC
<i>toponiem</i>	HERLAARHOF ; A2		
<i>coördinaten</i>	149600 406480		
<i>vondstomstandigheden</i>	Onbekend		
<i>OM-nr.</i>	-1		
<i>vondstdatum</i>	1990		
waarnemingsnr.	44242		
<i>bron</i>	ARCHIS	<i>type vindplaats</i>	Onbekend
<i>plaats</i>	Vught	<i>datering van</i>	<i>tot</i>
<i>gemeente</i>	Vught		Middeleeuwen vroeg C: 725 - 900 nC
<i>toponiem</i>	HEIJMHOEF ; A2		
<i>coördinaten</i>	149300 407050		
<i>vondstomstandigheden</i>	Niet-archeologisch: graafwerk		
<i>OM-nr.</i>	-1		
<i>vondstdatum</i>	1991		
waarnemingsnr.	46059		
<i>bron</i>	ARCHIS	<i>type vindplaats</i>	Onbekend
<i>plaats</i>	Halder	<i>datering van</i>	<i>tot</i>
<i>gemeente</i>	Sint-Michielsgestel		Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
<i>toponiem</i>	Haanwijk		Romeinse tijd laat: 270 - 450 nC
<i>coördinaten</i>	150660 407160		Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC
<i>vondstomstandigheden</i>	Niet-archeologisch:		Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC
<i>OM-nr.</i>	-1		
<i>vondstdatum</i>	01-1990		
waarnemingsnr.	47357		
<i>bron</i>	ARCHIS	<i>type vindplaats</i>	Onbekend
<i>plaats</i>	Den Bosch	<i>datering van</i>	<i>tot</i>
<i>gemeente</i>	Sint-Michielsgestel		Bronstijd: 2000 - 800 vC
<i>toponiem</i>	Sterrenbosch		
<i>coördinaten</i>	149500 408670		
<i>vondstomstandigheden</i>	Archeologisch: booronderzoek		
<i>OM-nr.</i>	4805		
<i>vondstdatum</i>	01-01-1994		

waarnemingsnr.	47913		
<i>bron</i>	ARCHIS	<i>type vindplaats</i>	Kasteel
<i>plaats</i>	Haanwijk	<i>datering van</i>	<i>tot</i>
<i>gemeente</i>	Sint-Michielsgestel	Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC	Nieuwe tijd: 1500 - heden
<i>toponiem</i>	Out Herlaer		
<i>coördinaten</i>	149840 407900		
<i>vondstomstandigheden</i>	Indirect: literatuur		
<i>OM-nr.</i>	-1		
<i>vondstdatum</i>	9999		
waarnemingsnr.	200022		
<i>bron</i>	ARCHIS	<i>type vindplaats</i>	Onbekend
<i>plaats</i>	Onbekend	<i>datering van</i>	<i>tot</i>
<i>gemeente</i>	Sint-Michielsgestel	Neolithicum: 5300 - 2000 vC	Neolithicum: 5300 - 2000 vC
<i>toponiem</i>	STERRENBOSCH		
<i>coördinaten</i>	149860 408830		
<i>vondstomstandigheden</i>	Archeologisch: (veld)kartering		
<i>OM-nr.</i>	-1		
<i>vondstdatum</i>	25-03-1995		
waarnemingsnr.	252006		
<i>bron</i>	ARCHIS	<i>type vindplaats</i>	Klooster(complex)
<i>plaats</i>	Vught	<i>datering van</i>	<i>tot</i>
<i>gemeente</i>	Vught	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC	Nieuwe tijd: 1500 - heden
<i>toponiem</i>	TAALSTRAAT 74A + 72; SOPHIA'S BURG	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC	Nieuwe tijd: 1500 - heden
<i>coördinaten</i>	148815 408347		
<i>vondstomstandigheden</i>	Niet-archeologisch: graafwerk		
<i>OM-nr.</i>	-1		
<i>vondstdatum</i>	18-07-2000		
waarnemingsnr.	411561		
<i>bron</i>	ARCHIS	<i>type vindplaats</i>	Onbekend
<i>plaats</i>	Oostelbeers	<i>datering van</i>	<i>tot</i>
<i>gemeente</i>	Vught	Mesolithicum: 8800 - 4900 vC	Nieuwe tijd C: 1850 - heden
<i>toponiem</i>		Neolithicum: 5300 - 2000 vC	Neolithicum: 5300 - 2000 vC
<i>coördinaten</i>	147770 406700	Neolithicum: 5300 - 2000 vC	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
<i>vondstomstandigheden</i>	Niet-archeologisch: onbepaald		
<i>OM-nr.</i>	-1		
<i>vondstdatum</i>	15-04-1972		
waarnemingsnr.	411801		
<i>bron</i>	ARCHIS	<i>type vindplaats</i>	Huisplaats, onverhoogd
<i>plaats</i>	Vught	<i>datering van</i>	<i>tot</i>
<i>gemeente</i>	Vught	Nieuwe tijd: 1500 - heden	Nieuwe tijd: 1500 - heden
<i>toponiem</i>	Theresiahoeve	<i>type vindplaats</i>	Weg
<i>coördinaten</i>	147495 406355	<i>datering van</i>	<i>tot</i>
<i>vondstomstandigheden</i>	Archeologisch: booronderzoek	Nieuwe tijd: 1500 - heden	Nieuwe tijd: 1500 - heden
<i>OM-nr.</i>	33960		
<i>vondstdatum</i>	29-01-2003		
waarnemingsnr.	414360		
<i>bron</i>	ARCHIS	<i>type vindplaats</i>	Kasteel
<i>plaats</i>	Sint-Michielsgestel	<i>datering van</i>	<i>tot</i>
<i>gemeente</i>	Sint-Michielsgestel	Middeleeuwen: 450 - 1500 nC	Nieuwe tijd: 1500 - heden
<i>toponiem</i>	Kasteel Haanwijk		
<i>coördinaten</i>	150580 407260		
<i>vondstomstandigheden</i>	Indirect: archief		
<i>OM-nr.</i>	-1		
<i>vondstdatum</i>	9999		

waarnemingsnr.	414376	type vindplaats	Versterking, onbepaald	
bron	ARCHIS	datering van		tot
plaats	Vught	Middeleeuwen: 450 - 1500 nC		Nieuwe tijd: 1500 - heden
gemeente	Vught			
toponiem	kasteel Maurick			
coördinaten	149370 407750			
vondstomstandigheden	Indirect: archief			
OM-nr.	-1			
vondstdatum	9999			
waarnemingsnr.	414377	type vindplaats	Versterking, onbepaald	
bron	ARCHIS	datering van		tot
plaats	Vught	Middeleeuwen: 450 - 1500 nC		Nieuwe tijd: 1500 - heden
gemeente	Vught			
toponiem	kasteel Leeuwenstein			
coördinaten	149050 407680			
vondstomstandigheden	Indirect: archief			
OM-nr.	-1			
vondstdatum	9999			
waarnemingsnr.	416782	type vindplaats	Onbekend	
bron	ARCHIS	datering van		tot
plaats	Vught	Middeleeuwen vroeg: 450 - 1050 nC		Nieuwe tijd: 1500 - heden
gemeente	Vught	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC		Nieuwe tijd C: 1850 - heden
toponiem	Martinilaan 12			
coördinaten	147484 406925			
vondstomstandigheden	Archeologisch: booronderzoek			
OM-nr.	32079			
vondstdatum	11-2008			
waarnemingsnr.	416930	type vindplaats	Economie, onbepaald	
bron	ARCHIS	datering van		tot
plaats	Vught	Nieuwe tijd C: 1850 - heden		Nieuwe tijd C: 1850 - heden
gemeente	Vught	type vindplaats	Nederzetting, onbepaald	
toponiem	Taalstraat	datering van		tot
coördinaten	148928 408093	Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC		Nieuwe tijd C: 1850 - heden
vondstomstandigheden	Archeologisch:	Romeinse tijd vroeg: 12 - 70 nC		Nieuwe tijd C: 1850 - heden
OM-nr.	29048	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC		Nieuwe tijd C: 1850 - heden
vondstdatum	25-06-2008	Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC		Nieuwe tijd C: 1850 - heden
		Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC		Nieuwe tijd B: 1650 - 1850 nC
		Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC		Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
		type vindplaats	Onbekend	
		datering van		tot
		Nieuwe tijd A: 1500 - 1650 nC		Nieuwe tijd C: 1850 - heden
		Nieuwe tijd B: 1650 - 1850 nC		Nieuwe tijd C: 1850 - heden
		Nieuwe tijd C: 1850 - heden		Nieuwe tijd C: 1850 - heden

Kaartenbijlage

Legenda

- WAARNEMINGEN
- HUIZEN
- TOP10 ((c)TDN)
- MONUMENTEN**
- archeologische waarde
- hoge archeologische waarde
- zeer hoge archeologische waarde
- zeer hoge arch waarde, beschermd
- IKAW**
- zeer lage trefkans
- lage trefkans
- middelhoge trefkans
- hoge trefkans
- lage trefkans (water)
- middelhoge trefkans (water)
- hoge trefkans (water)
- water
- niet gekarteerd
- PROVINCIES
- plangebied

Schaal 1:10000

